

กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชน
ที่กระทำความผิด กรณีศึกษา ศาลเยาวชนและครอบครัว
จังหวัดปทุมธานี

โดย

นางรัตนา ตัณฑกุลนินาท
ประธานบริษัท เอ็กเซลเลนซ์ จำกัด

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2560 – 2561

บทคัดย่อ

เรื่อง กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
กรณีศึกษา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย นางรัตนา ตัญทกุลนินา

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลพิเศษ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ เพื่อให้มีอำนาจในการ พิจารณาพิพากษาคดีเด็กหรือเยาวชน หรือคดีบางประเภท เช่น คดีครอบครัวคดีคุ้มครองเด็ก หรือคดีคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยวิธีพิจารณาคดีแตกต่างจากศาลธรรมดา แต่ลักษณะของข้อกฎหมายไม่สลับซับซ้อนเหมือนศาลชำนาญพิเศษทั่ว ๆ ไป รวมทั้งเจตนารมณ์และความมุ่งหมายในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ก็เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยมุ่งแก้ไขและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนยิ่งกว่าการลงโทษด้วยการให้มีวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสม จากข้อมูลของ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2559) พบว่า เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจทั่วประเทศจำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2559 มีจำนวนค่อนข้างมากและมีแนวโน้มในแต่ละปีค่อนข้างสูง และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ได้เล็งเห็นว่า "เด็กและเยาวชน" เป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญ โดยมีเป้าหมายที่ไม่ได้เน้นที่การลงโทษ แต่เน้นการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เพื่อไม่ให้เด็กหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างปลายเปิด (Open Ended) ที่ อ ไ ห้ ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา ได้แสดงมุมมองและให้น้ำหนักความสำคัญของกิจกรรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จากผลการวิจัย กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบ พบว่า น้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมสามารถเรียงลำดับน้ำหนักความสำคัญ (ค่าเฉลี่ยมัธยฐานของแต่ละกิจกรรม) คือ 1. กิจกรรมค่ายวินัย 2. กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ 3. กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียนนักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ 4. กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ 5. กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะและกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา และ 6) กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษาโดยมีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.39, 4.16, 4.13, 4.06, 4.03 และ 4.00 ตามลำดับ

Abstract

Title : Appropriate Activities for Changing Behavior of Children and Youth

A case study of Pathum Thani Province's Juvenile and Family Court.

Filed : Social Psychology

Name : Mrs. Ratana Tantagunninat **Course** NDC **Class** 60

The Juvenile Court is a special court. Established by specific law. To have the power. Judge the case for children or youth. For example; family cases, child protection cases or family violence cases. The judicial process is different from the ordinary court. But the nature of the law is not as complex as the general special court. The intent and purpose of the establishment of a juvenile court. To protect the welfare of children and youth. The aim is to correct and punish children and young people more than punish them by providing appropriate means for children and youth. Department of Observation and Protection of Children and Youth (2559) found that juvenile prosecution Observation centers across the country, based on fault bases from 2011 to 2016, are relatively high and tend to be relatively high each year. And the Pathum Thani Province's Juvenile and Family Court. They saw that. "Children and Youth" is a major social cost. The goal is not to focus on punishment. But focus on rehabilitation therapy to prevent children to return to repeat the crime. The researcher conducted an opened questionnaire for the judges. Senior judges and associate judges who participate in the activities of the Pathum Thani Province's Juvenile and Family Court. A case study, It shows the viewpoint and importance of activities in the rehabilitation of juvenile delinquents. The results of the appropriate activities for Changing Behavior of Children and Youth from the view of judge, Senior judges and associate judges found that the importance of each activity can be weighted. (Average of each activity) is 1. discipline camp activities 2. family relationship activities 3. legal education activities for students 4. professional training activities 5. youth work and ethics reconciliation activities in educational institutions, and 6. youth mediation activities in educational institutions with significant importance. The mean of each activity was 4.39, 4.16, 4.13, 4.06, 4.03 and 4.00 respectively.

คำนำ

การศึกษาวิจัยเรื่อง กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิด กรณีศึกษา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นงานวิจัยส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มที่จะส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของครอบครัวเด็กและเยาวชน ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของเด็กและเยาวชน รวมถึงต่อประเทศในหลาย ๆ ด้านต่อไปในอนาคต การศึกษาวิจัยในเอกสารฉบับนี้ได้แสดงให้เห็นถึงจำนวนคดีความต่าง ๆ ที่ผ่านการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ทำให้เห็นว่า สังคมควรต้องดูแลเด็กและเยาวชนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นยาเสพติด หรือการลักทรัพย์ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เป็นผลพวงจากปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจในสังคม ดังนั้น การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน จึงเป็นแนวทางหรือรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อการแก้ไขตนเอง สนับสนุนการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยมุ่งเน้นการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญาให้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับความรู้ของการอยู่ร่วมกันในสังคมและเกิดสำนึกยอมรับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองให้มีระเบียบ มีวินัย มีความอดทน มีความเข้มแข็ง มีทักษะในการดำเนินชีวิตกลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล สำหรับการวางแผนและพัฒนาารูปแบบของกิจกรรม เพื่อการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

(นางรัตนา ตัณฑกุลนินาท)
นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 แนวคิด วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความรู้ทั่วไป	6
การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน	9
กิจกรรมแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดของศาลเยาวชน และครอบครัวจังหวัดปทุมธานี	19
โปรแกรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสำหรับเด็กและเยาวชน (บำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน แบบเข้ามาเย็นกลับ)	22
มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
กรอบแนวคิดการวิจัย	44
ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	47
การรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษา และผู้พิพากษาอาวุโส	47
การรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ	52
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	59
สรุป	59
อภิปราย	62
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	73
ประวัติย่อผู้วิจัย	75

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	แสดงปริมาณคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี 2558 ถึงปี 2559	1
1-2	แสดงประเภทข้อหาสูงสุด 5 อันดับ ที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเยาวชน และครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ในคดีอาญา	2
1-3	แสดงจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ จำแนกตามความผิด ตั้งแต่ปี 2554-2558	3
2-1	เกณฑ์การพิจารณาปล่อยชั่วคราว	38
2-2	เกณฑ์การพิจารณาการดูแลกรณีที่ต้องถูกควบคุมตัว	39
2-3	เกณฑ์พิจารณาการหันเหคดี	40
2-4	เกณฑ์พิจารณาส่งเข้ารับการจำแนกเพื่อหาสาเหตุของการกระทำผิด และวางแผนแก้ไข	40
2-5	เกณฑ์พิจารณาเพื่อตัดสินใจด้านคดี	41
4-1	แสดงมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรุก	47
4-2	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการสร้าง ผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา	48
4-3	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการ สร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา	48
4-4	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการ ให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ	49
4-5	แสดงมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรับ	50
4-6	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรม ครอบครัวสัมพันธ์	50
4-7	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมฝึกอบรม วิชาชีพต่าง ๆ	51
4-8	ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมชาติ	51

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4-9	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)	52
4-10	แสดงมุมมองของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรุก	52
4-11	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอม รุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา	53
4-12	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ย รุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา	54
4-13	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมาย แก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ	54
4-14	แสดงมุมมองของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรับ	55
4-15	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์	56
4-16	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ	57
4-17	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ	57
4-18	แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)	58
4-19	แสดงค่าพิสัยของการประเมินผลด้านสังคมของเด็กและเยาวชนหลังการ ฝึกอบรมใน กิจกรรมค่ายวินัย	58
5-1	แสดงมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรุก	63
5-2	แสดงมุมมองของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรุก	63
5-3	แสดงมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรับ	66
5-4	แสดงมุมมองของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรับ	66
5-5	แสดงภาพรวมของกิจกรรมเชิงรุกและกิจกรรมเชิงรับในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรุกและเชิงรับ	69
5-6	แสดงค่าพิสัยของการประเมินผลด้านสังคมของเด็กและเยาวชนหลังการ ฝึกอบรมใน กิจกรรมค่ายวินัย	70

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
3-1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	44

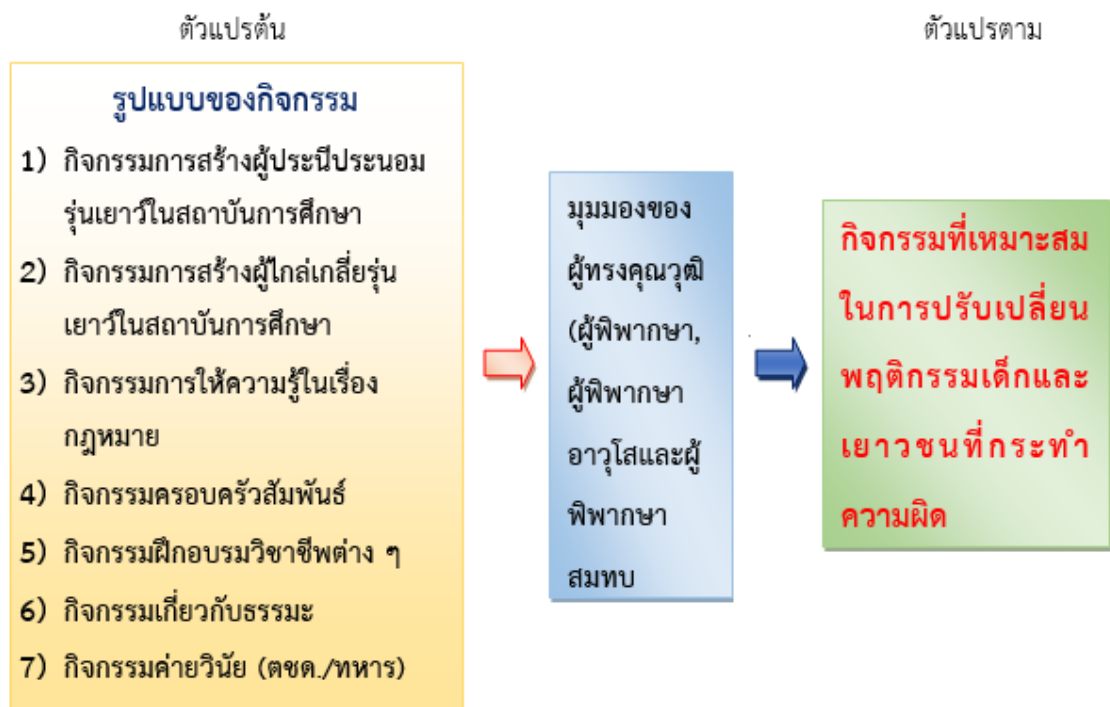
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยศึกษาวิเคราะห์แบบมีโครงสร้างในมุมมองของผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี) ที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อจะได้โครงสร้าง กระบวนการ รูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ และการกำหนดสิ่งที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อการพัฒนากิจกรรมต่อไปในอนาคตโดยมีกรอบแนวคิดในการทำวิจัยดังแสดง ในแผนภาพที่ 3-1

แผนภาพที่ 3-1 : กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโส จำนวน 7 คน และผู้พิพากษาสมทบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา จำนวน 24 คน รวมทั้งหมด 31 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างปลายเปิด (Open Eended) เพื่อให้ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อแสดงมุมมองในกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

2. แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ 5 ระดับ เป็นคำถามแบบให้เลือกว่าตอบได้คำตอบเดียวในการวัดความคิดเห็นแบบของลิเคอร์ (Likert Scale) ซึ่งคำตอบนั้นมีคำตอบกำหนดไว้ในแต่ละข้อของคะแนนสูงสุดและคะแนนต่ำสุด ดังนี้ ให้เลือกตอบ 1 ข้อ มีการวัดระดับความเห็นดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน	มากที่สุด	5
		มาก	4
		ปานกลาง	3
		น้อย	2
		น้อยที่สุด	1

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างปลายเปิดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ต่อกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในหัวข้อต่าง ๆ โดยแยกตามเนื้อหาได้ดังนี้

1. กิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา
2. กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา
3. กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมาย
4. กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์
5. กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ
6. กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ
7. กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ดำเนินการวิจัยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้พิพากษาหัวหน้าศาลฯ เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยโดยแจกแบบสอบถาม
2. จัดเตรียมแบบสอบถาม 31 ชุด
3. ส่งแบบสอบถามให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย โดยแจกแบบสอบถามให้ด้วยตนเองทุกคน ตรวจสอบ และผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ ในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2561 ถึง 31 พฤษภาคม 2561 ได้แบบสอบถามกลับมา 31 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
4. รวบรวมแบบสอบถามที่ส่งคืนทั้งหมดไปทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการถอดเทปสรุปผลการสัมภาษณ์มุมมองของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ในการนำกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมาใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการนำกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมาใช้ในการตามความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ด้วยการวิเคราะห์ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลพิเศษ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ เพื่อให้มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเด็กหรือเยาวชน หรือคดีบางประเภท เช่น คดีครอบครัวคดีคุ้มครองเด็ก หรือคดีคุ้มครองผู้ถูกกระทำทารุณกรรมในครอบครัว โดยวิธีพิจารณาคดีแตกต่างจากศาลธรรมดา แต่ลักษณะของข้อกฎหมายไม่สลับซับซ้อนเหมือนศาลชำนาญพิเศษทั่ว ๆ ไป รวมทั้งเจตนารมณ์และความมุ่งหมายในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ก็เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยมุ่งแก้ไขและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนยิ่งกว่าการลงโทษด้วยการให้มีวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสม โดยมุ่งเน้นในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดแล้วดำเนินการแก้ไขที่สาเหตุ และเพื่อคุ้มครองสถาบันครอบครัวและส่วนได้เสียของผู้เยาว์ในคดีครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ที่ 1.8 ศาลยุติธรรมอำนวยความยุติธรรมแก่เด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวในคดีเด็กและเยาวชนและครอบครัวอย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมายและสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบภายใต้กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างการอำนวยความยุติธรรมให้มีมาตรฐานระดับสากลเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมและให้ประชาชนเข้าถึงศาลยุติธรรมได้โดยง่าย

จากรายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2559 ของสำนักงานศาลยุติธรรม ในส่วนปริมาณปริมาณคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ. 2558 ถึงปี 2559 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1-1 : แสดงปริมาณคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่ปี 2558 ถึงปี 2559

ปี พ.ศ.	ปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณา	ดำเนินคดีเสร็จไป		อยู่ระหว่างดำเนินการ	
		จำนวนคดี	ร้อยละ	จำนวนคดี	ร้อยละ
ปี 2558	58,323	42,444	87.83	5,879	12.17
ปี 2559	46,192	40,336	87.13	5,957	12.87

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักรประจำปี 2559 : 11, สำนักงานศาลยุติธรรม, 2560

จากตารางที่ 1-1 แสดงให้เห็นว่า ปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2558 ถึงปี 2559 มีจำนวนค่อนข้างมากและคดีในแต่ละปียังมีแนวโน้มค่อนข้างสูง ศาลสามารถพิจารณาคดีเสร็จไป โดยคิดเป็นร้อยละ 87.13 ของปริมาณคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาในปี พ.ศ. 2559 และมีจำนวนคดีที่อยู่ระหว่างดำเนินการไม่มากนัก โดยพบว่าคดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาของเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีในคดีอาญาประเภทข้อหาสูงสุด 5 อันดับ ดังแสดงในตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 : แสดงประเภทข้อหาสูงสุด 5 อันดับ ที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ในคดีอาญา

ปี พ.ศ.	อันดับที่ 1	อันดับที่ 2	อันดับที่ 3	อันดับที่ 4	อันดับที่ 5
ปี 2557	พ.ร.บ. ยาเสพติด	พ.ร.บ.จรรยาบรรณทางบก	ความผิดฐานลักทรัพย์	พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ	ลหุโทษ
ปี 2558	พ.ร.บ. ยาเสพติด	พ.ร.บ.จรรยาบรรณทางบก	ความผิดฐานลักทรัพย์	พ.ร.บ.อาวุธปืนฯ	ลหุโทษ

ที่มา : รายงานสถิติคดีศาลยุติธรรมทั่วราชอาณาจักรประจำปี 2559 : 13, สำนักงานศาลยุติธรรม 2560

จากตารางที่ 1-2 แสดงให้เห็นว่า ข้อหาสูงสุด 5 อันดับ ที่ขึ้นสู่การพิจารณาระหว่างปี 2557 ถึงปี 2558 ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ในคดีอาญา พบว่า ข้อหาอันดับ 1 ถึง 5 มีประเภทข้อหาที่เหมือนกันทั้งปี พ.ศ.2557 และปี พ.ศ.2558 ซึ่งทำให้เห็นได้ว่า สังคมควรต้องดูแลเด็กและเยาวชนไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งผิดกฎหมายไม่ว่าจะเป็นยาเสพติดหรือการลักทรัพย์ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นผลพวงจากปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ได้สรุปจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี จำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2558 ดังแสดงในตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1-3 : แสดงจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ
จำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2558

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.				
	2554	2555	2556	2557	2558
รวม	35,049	34,276	36,763	36,537	33,121
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	7,078	6,800	7,260	7,208	7,027
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	4,015	4,086	4,263	3,759	4,296
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,482	1,576	1,636	1,383	1,473
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	1,615	1,034	1,241	866	850
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	13,845	14,773	15,530	16,508	13,125
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	2,282	2,274	2,613	3,252	2,864
ความผิดอื่นๆ	4,696	3,733	4,220	3,561	3,486

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2559

จากตารางที่ 1-3 แสดงให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศจำแนกตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2559 มีจำนวนค่อนข้างมากและมีแนวโน้มในแต่ละปีค่อนข้างสูง และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ได้เล็งเห็นว่า "เด็กและเยาวชน" เป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญ โดยมีเป้าหมายที่ไม่ได้เน้นที่การลงโทษ แต่เน้นการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เพื่อไม่ให้เด็กหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่สุดก็คือ เด็กอยากที่จะแก้ไขตัวเอง โดยตรงไม่ได้ จำเป็นที่จะต้องมีการบำบัดบางอย่างเพื่อเป็นแนวทางหรือรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อการแก้ไขตนเอง ในเรื่องนี้ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี เห็นควรให้มีการจัดกิจกรรม โครงการสนับสนุนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยมุ่งเน้นการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญาให้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานของเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับความรู้ของการอยู่ร่วมกันในสังคมและเกิดสำนึกยอมรับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองให้มีระเบียบ มีวินัย มีความอดทน มีความเข้มแข็ง มีทักษะในการดำเนินชีวิตกลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ดังนั้นการนำกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา พร้อมกลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ โดยกิจกรรมดังกล่าว ควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตใจอ่อนโยน เยือกเย็น รู้จักบาปบุญคุณโทษ รู้จักสิ่งใดควรทำไม่ควรทำ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลับตนเป็นให้กับเด็กและเยาวชนที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล สำหรับการวางแผนและ พัฒนารูปแบบของกิจกรรม เพื่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิด
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนารูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเน้นทำการศึกษาเฉพาะกรณี ในส่วนของรูปแบบของ กิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนและแนวคิดและทฤษฎีในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดเท่านั้น
2. มูลเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด
3. ศึกษาบทบาทของผู้พิพากษาสมทบต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชน กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัว ที่เป็นกรณีศึกษา
4. จะทำการวิจัยเฉพาะข้อมูลที่เปิดเผยได้เท่านั้น

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์แบบมีโครงสร้างในมุมมอง ของผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา) เพื่อจะได้โครงสร้าง กระบวนการ รูปแบบของกิจกรรมต่างๆที่ เหมาะสมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งการวิเคราะห์แบบ เฉพาะเจาะจง จากกลุ่มตัวอย่างของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ พิพากษาสมทบแต่ละกิจกรรม เพื่อให้สามารถทราบถึงปัจจัยและรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมที่มี ความสำคัญในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและการกำหนดสิ่ง ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อการพัฒนากิจกรรมต่อไปในอนาคต

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 ถึง 2580) ที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมหรือรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
2. ทราบความคิดเห็นของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโส ผู้พิพากษาสมทบที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด กิจกรรมที่มีความเหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนารูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

บทที่ 2

แนวคิด วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยหัวข้อเรื่อง “กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด” ได้มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

1. ความรู้ทั่วไป
 - 1.1 ความหมายของ “เด็ก” และ “เยาวชน”
 - 1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กตามอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989
2. การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน
 - 2.1 ทฤษฎีและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน
 - 2.2 ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน
 - 2.3 วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา
3. กิจกรรมแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี
 - 3.1 กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์
 - 3.2 กิจกรรมโครงการค่ายวินัยชีวิต
4. โปรแกรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสำหรับเด็กและเยาวชน (บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน แบบเข้ามาเย็นกลับ)
 - 4.1 โครงการธรรมะวาไรตี้ เดลิเวอรี่
 - 4.2 โครงการส่งเสริมการฝึกอาชีพแก่เด็กและเยาวชน
5. มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ทั่วไป

1. ความหมายของ “เด็ก” และ “เยาวชน”

ตามนิยามศัพท์ของกฎหมายต่าง ๆ นั้น อาจสรุป โดยรวมได้ว่า “เด็ก” และ “เยาวชน” หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ได้กำหนดหลักการคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ของเด็ก ซึ่งรวมถึงสิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครองทั้งในแง่มุมที่เด็กเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญาและในแง่มุมที่เด็กตกเป็นผู้เสียหาย

การศึกษาทฤษฎีและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาของเด็ก และเยาวชนจะเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจถึงสาเหตุของการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน

ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญานั้น พิจารณาความชั่วหรือความรู้ผิดชอบ โดยคำนึงถึงอายุของเด็กและเยาวชนผู้กระทำเป็นสำคัญโดยถือหลักว่า “ไม่มีการลงโทษโดยปราศจากความชั่วหรือความรู้ผิดชอบ” และหลัก “การลงโทษให้เหมาะสมกับความชั่วหรือความรู้ผิดชอบของบุคคล”

วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญานั้น มีทั้ง

1. วิธีการสำหรับเด็ก และเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาและ
2. วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งบัญญัติไว้ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความผิดเยาวชน

และครอบครัวโดยเฉพาะ

กฎหมายอันเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิของเด็ก และเยาวชนที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญา ได้แก่

1. ประมวลกฎหมาย อาญา ซึ่งมุ่งปราบปรามและลงโทษผู้กระทำการอันเป็นความผิดทางอาญาต่อเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญา
2. กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความ ผิดทางอาญาต่อเด็กและเยาวชนตามกฎหมายนั้น ๆ แล้ว ยังมุ่งช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟู หรือคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนผู้เสียหายดังกล่าวด้วย

2. หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989

โดยที่สภาวะทางร่างกาย และสติปัญญาของเด็กไม่เท่าเทียมกับผู้ใหญ่ จึงต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษเพื่อให้พัฒนาและเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมต่อไปประชาคมระหว่างประเทศ จึงเห็นความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็ก ดังจะเห็นได้ว่า สิทธิเด็กได้รับการรับรองโดยองค์การสันนิบาตชาติและองค์การสหประชาชาติเรื่อยมากระทั่งในปี ค.ศ. 1989 องค์การสหประชาชาติได้จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child, 1989 : CRC) ขึ้น และมีผลบังคับใช้เมื่อมีภาคีสมาชิกครบตามที่กำหนดเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1990 โดยประเทศไทยได้ลงนามในภาคยานุวัติสารแล้ว และมีผลใช้บังคับกับประเทศไทย เมื่อวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2535 ซึ่งมีผลให้ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการในอนุสัญญาดังกล่าว อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 นี้ได้กำหนดหลักการคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ของเด็ก 5 ซึ่งรวมถึงสิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครองทั้งในแงุ่มที่เด็กเป็นผู้กระทำความผิดทางอาญา และในแงุ่มที่เด็กตกเป็นผู้เสียหายดังจะแยกพิจารณาต่อไปนี้

2.1 หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้กระทำความผิดทางอาญา

2.1.1 จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือต่ำช้าจะไม่มี การลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตที่ไม่มีโอกาสจะได้รับการปล่อยตัวสำหรับความผิดที่กระทำโดยบุคคลที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี

2.1.2 จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยผลการการจับกุม กักขัง หรือจำคุกเด็กจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น และให้มีระยะเวลาที่สั้นที่สุดอย่างเหมาะสม

2.1.3 เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะได้รับการปฏิบัติด้วยมนุษยธรรมและด้วยความเคารพ ในศักดิ์ศรีแต่กำเนิดของมนุษย์และในลักษณะที่คำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะพิจารณาเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้นและเด็กจะมีสิทธิที่จะคงการติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือโต้ตอบและการเยี่ยมเยียนเว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ

2.1.4 เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิที่จะขอความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสมโดยพลัน ตลอดจนสิทธิที่จะคัดค้านความชอบด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเขาต่อศาลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลางและที่จะได้รับคำวินิจฉัยโดยพลันต่อการดำเนินการเช่นนั้น

2.1.5 เด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหาตั้งข้อหาหรือถูกถือว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญาจะต้องได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับการส่งเสริมความสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของเด็กโดยต้องคำนึงถึงอายุของเด็กและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการกลับคืนสู่สังคมและการมีบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของเด็กในสังคม

2.1.6 จะไม่มีเด็กคนใดถูกกล่าวหา ตั้งข้อหาหรือถูกถือว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญาโดยเหตุแห่งการกระทำซึ่งไม่ต้องห้ามตามกฎหมายที่มีอยู่ในขณะที่กระทำนั้น

2.1.7 เด็กทุกคนที่ถูกกล่าวหาหรือตั้งข้อหาว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญาจะได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายได้รับแจ้งข้อหาทันทีและโดยตรงและในกรณีที่เหมาะสมโดยผ่านบิดามารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมายและจะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย หรือทางอื่นที่เหมาะสม เพื่อการเตรียมและการสู้คดีได้รับการตัดสินโดยไม่ชักช้า โดยหน่วยงานหรือองค์กรทางตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางในการพิจารณาความอย่างยุติธรรมตามกฎหมายจะไม่ถูกบังคับให้เปิดเผยหรือสารภาพผิดสามารถซักถามหรือซักค้านพยาน และอัยการของตนได้หากพิจารณาว่าได้มีการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาก็ให้การวินิจฉัยหรือมาตรการใดที่กำหนดโดยผลของการวินิจฉัยนั้น ได้รับการทบทวนโดยหน่วยงานหรือองค์กรตุลาการที่มีอำนาจเป็นอิสระและเป็นกลางในระดับสูงขึ้นไปหาก เด็กไม่สามารถเข้าใจภาษาที่ใช้ให้จัดหาล่ามโดยไม่คิดมูลค่าและในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาให้เคารพต่อเรื่องส่วนตัวของเด็กอย่างเต็มที่

2.1.8 ส่งเสริมให้มีการตรากฎหมายกำหนดกระบวนการวิธีพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานซึ่งจะใช้เป็นการเฉพาะกับเด็กที่ถูกกล่าวหา ตั้งข้อหา หรือถูกถือว่าฝ่าฝืนกฎหมายอาญา และกำหนดอายุขั้นต่ำ ซึ่งเด็กที่มีอายุต่ำกว่านั้นจะถูกถือว่าไม่มีความสามารถที่จะฝ่าฝืนกฎหมายอาญาได้กรณี que เห็นว่าเหมาะสมให้กำหนดมาตรการที่จะใช้กับเด็กเหล่านั้น โดยไม่ต้องอาศัยกระบวนการทางตุลาการ โดยเงื่อนไขว่าสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองตามกฎหมายจะยังคงอยู่

2.1.9 การดำเนินการต่าง ๆ เช่น คำสั่งให้มีการดูแล แขนง และควบคุมการให้คำปรึกษา การภาคทัณฑ์การอุปการะดูแล แผนงานการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ และทางอื่นนอกเหนือจากการให้ สถาบันเป็นผู้ดูแลจะต้องมีไว้เพื่อประกันว่าเด็กจะได้รับการปฏิบัติในลักษณะที่เหมาะสมแก่ความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก และได้สัดส่วนกับทั้งสภาพการณ์และความผิดของเด็ก

2.2 หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กผู้เสียหาย

2.2.1 เด็กจะได้รับการคุ้มครองจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบการทอดทิ้งหรือการปฏิบัติโดยประมาท การปฏิบัติที่ผิดหรือการแสวงหาประโยชน์รวมถึงการกระทำอันมิชอบทางเพศขณะอยู่ในความดูแลของบิดามารดาผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นใดซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล

2.2.2 เด็กจะได้รับการคุ้มครองมิให้มีการใช้เด็กเพื่อการผลิตและค้าโดยผิดกฎหมายซึ่ง ยาเสพติดหรือสารที่มีพิษต่อจิตประสาทอื่น ๆ

2.2.3 เด็กจะได้รับการคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการกระทำทางเพศที่มีขอบทุกรูปแบบรวมทั้งป้องกันการชักจูงหรือบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศใด ๆ ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายการแสวงหาประโยชน์จากเด็กในการค้าประเวณีหรือการกระทำอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเพศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในการแสดงลามกอนาจารและที่เกี่ยวกับสิ่งลามกอนาจาร

2.2.4 เด็กจะได้รับการคุ้มครองป้องกันมิให้มีการลักพาการขายหรือการลักลอบค้าเด็กไม่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ใดหรือในรูปแบบใด

2.2.5 เด็กจะได้รับการคุ้มครองจากการถูกแสวงหาประโยชน์ในทุกรูปแบบอื่นทั้งหมดที่เป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพของเด็กไม่ว่าในด้านใด

ทั้งนี้จะต้องดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวงที่จะส่งเสริมการฟื้นฟูทั้งทางร่างกายและจิตใจและ การกลับคืนสู่สังคมของเด็กที่ได้รับเคราะห์จากการละเลยในรูปแบบใด ๆ การแสวงหาประโยชน์การกระทำอันมิชอบ การทรมานหรือการลงโทษ หรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้าโดยรูปอื่น โดยการฟื้นฟูหรือการกลับคืนสู่สังคมดังกล่าวจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ การเคารพตนเองและศักดิ์ศรีของเด็ก

อนึ่ง หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กดังกล่าวข้างต้นเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีสมาชิกมีพันธกรณีตามข้อ 4 ที่จะต้องดำเนินการที่เหมาะสมทั้งปวงทั้งในด้านนิติบัญญัติและด้านอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามสิทธิเด็กที่ได้รับการรับรองไว้จึงสมควรที่ประเทศไทยจะได้ตรวจสอบบรรดากฎหมายภายในต่าง ๆ ที่มีอยู่และดำเนินการตราปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าว

การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน

เพื่อทำความเข้าใจถึงสาเหตุการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนซึ่งจะนำไปสู่การลงโทษหรือการกำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อมุ่งคุ้มครองแก้ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญาอย่างเหมาะสม รวมตลอดถึงนำไปสู่แนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาต่อไปในอนาคต ทฤษฎีและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน

ทฤษฎีทางอาชญวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนมีหลายทฤษฎีทฤษฎีที่สำคัญในปัจจุบัน ได้แก่

1.1 ทฤษฎีโอกาสที่แตกต่าง (Different Opportunity Theory)

Richard Cloward และ Lloy E. Ohlin อธิบายว่าการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางสังคมและโอกาสเช่นเด็กหรือเยาวชนที่ยากจนในแหล่งเสื่อมโทรมไม่มีโอกาสพบเห็นแบบอย่างของคนประสบความสำเร็จตามวิถีทางที่สังคมยอมรับแต่กลับพบเห็นแบบอย่างของการกระทำความผิดทางอาญา จึงพบว่า เด็กและเยาวชนดังกล่าวมักเลือกปฏิบัติตามแบบอย่างที่ตนพบเห็น

1.2 ทฤษฎีการเลียนแบบ (Immitation Theory)

Garbriel Tard อธิบายว่า การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนเกิดจากพฤติกรรมเลียนแบบ กล่าวคือ เคยพบเห็น เรียนรู้จดจำ การกระทำความผิดทางอาญามาก่อนแล้วเกิดการปฏิบัติตามแบบพฤติกรรมนั้นในเวลาต่อมา

1.3 ทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่าง (Differential Association Theory)

Edward H. Sutherland อธิบายว่า การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน เกิดขึ้นจากผลของความสัมพันธ์หรือคบหาสมาคมกับกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมของการกระทำความผิดทางอาญา และห่างเหินกลุ่มคนที่ต่อต้านการกระทำความผิดทางอาญา โดยการเรียนรู้ทัศนคติเทคนิคและพฤติกรรม การกระทำความผิดทางอาญาของกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม เช่น คนในครอบครัว หรือเพื่อนสนิท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถี่ (Frequency) และระยะเวลา (Duration) ในการคบหาสมาคมรวมทั้งลำดับของความสัมพันธ์ (Priority) กล่าวคือ ยิ่งเรียนรู้ตั้งแต่อายุน้อยก็ยิ่งมีผลต่อพฤติกรรมมาก ตลอดจนความเข้มข้น (Intensity) ของการคบหาซึ่งหมายถึงผู้ที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลมากในความสัมพันธ์ย่อมมีผลในการชักจูงหรือต่อการเรียนรู้พฤติกรรมมาก

1.4 ทฤษฎีปฏิกริยาของสังคม (Social Reaction Theory) หรือทฤษฎีตราบาป (The Labelling Theory)

Edward H. Sutherland นักอาชญวิทยาอเมริกัน และ Gabriel Tard นักอาชญวิทยาฝรั่งเศส อธิบายว่านิสัยหรือพฤติกรรมในการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนเกิดขึ้นเพราะสังคมเป็นผู้ตราบาปโดยเกิดขึ้นเมื่อเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดครั้งแรกต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติต่อบุคคลเหล่านี้ในฐานะเป็นอาชญากรอันเป็นการสร้างตราบาปติดตัวเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นนับแต่นั้น อีกทั้งยังรวมถึงการที่สังคมเป็นผู้ตราบาปโดยแสดงความห่างเหิน ไม่ให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญากลับคืนสู่สังคมอย่างปกติสุข ซึ่งยิ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมถลำลึกในการกระทำความผิดทางอาญาซ้ำหรือรุนแรงยิ่งขึ้น

1.5 ทฤษฎีตราหน้า (Symbolic Interaction Theory)

Frank Tannenbaum อธิบายว่า การที่สังคมไม่ยอมเปิดโอกาสให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดแก้ไขกลับตัว แต่กลับตอบโต้อย่างไม่เหมาะสมด้วยการตราหน้า เช่น แสดงความรังเกียจ เหยียด หยาม ไม่ยอมรับ มิได้ก่อให้เกิดผลดีหากแต่เป็นการผลักดันเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไปสู่ความ ชั่วร้ายและการกระทำความผิดทางอาญาที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นภัยแก่สังคมในที่สุด

ปัจจัยอันเป็นสาเหตุของการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน นักอาชญาวิทยา นักสังคมวิทยา และนักจิตวิทยา ได้ศึกษาถึงสาเหตุของการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนแล้วอาจสรุปได้ว่าปัจจัยสำคัญอันเป็นสาเหตุของการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน อาจ จำแนกออกได้เป็น

1. ปัจจัยภายในตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่

1.1 สติปัญญาและประสบการณ์น้อย เด็กและเยาวชนทั่วไปมีสติปัญญาและประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมด้อยกว่าผู้ใหญ่ทำให้เกิดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้โดยง่าย

1.2 ภาวะแห่งจิต เด็กและเยาวชนมีภาวะทางจิตใจที่ยังไม่เจริญเต็มที่โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง คึกคะนอง ขาดความยับยั้งหรืออดทนต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อม

1.3 พันธุกรรม ความบกพร่องที่ได้รับถ่ายทอดจากบิดามารดา เช่น โรคปัญญาอ่อนหรือความบกพร่องทางบุคลิกภาพอาจส่งผลให้ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำความผิด

1.4 ความไม่สมประกอบทางกาย เช่น ความพิการ หรือเจ็บป่วยด้วยโรคภัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์มีปมด้อย ไม่สามารถเข้ากับสังคมได้มีปฏิกิริยาหรือแสดงพฤติกรรม ก้าวร้าวรุนแรงหรือกระทำความผิด

1.5 ความไม่สมประกอบทางใจ เช่น จิตบกพร่อง ทำให้ไม่สามารถรู้ผิดชอบหรือไม่สามารถบังคับตนเองได้อาจเป็นเหตุให้กระทำความผิดได้ง่ายกว่าปกติ

2. ปัจจัยภายนอกตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่

2.1 สภาพปัญหาภายในครอบครัว เช่น ปัญหาความอบอุ่นในครอบครัว ปัญหาการอบรมเลี้ยงดูไม่ว่าโดยการไม่เอาใจใส่หรือเข้มงวดเกินไปในการอบรมสั่งสอน ปัญหาการซึมซับพฤติกรรมของคนในครอบครัว หรือปัญหาฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.2 สภาพปัญหาภายนอกครอบครัว เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ กล่าวคือ พักอาศัยใกล้แหล่งเสื่อมโทรม แหล่งอบายมุขหรือสถานเริงรมย์ปัญหาการลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสังคมที่ไม่เหมาะสมไม่ว่าลอกเลียนจากกลุ่มเพื่อนสื่อประเภทต่าง ๆ หรือกระแสความเชื่อผิด ๆ อาทิ กระแส วัตถุนิยม หรือปัญหาเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ เป็นต้น จากการศึกษาข้างต้นอาจสรุปได้ว่าการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนอาจมีได้เนื่องมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง แต่อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุประกอบกันโดยแต่ละสาเหตุต่างมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหรือสาเหตุหนึ่งอาจนำไปสู่สาเหตุอื่น ซึ่งกระตุ้นหรือผลักดันให้เด็กหรือ เยาวชนกระทำความผิดทางอาญามากขึ้น การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนมิได้เกิดจากจิตใจที่ชั่วร้าย แต่มัก

เกิดจากความหลงผิด รู้เท่าไม่ถึงการณ์ความเขลาเบาปัญญา หรือความอ่อนแอทางจิตใจ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เกิดการพัฒนาแนวคิดที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่ารัฐไม่ควรปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน เหล่านี้เช่นอาชญากร เพราะจะเป็นการผลักดันให้เด็กและเยาวชนถลำลึกไปสู่หนทางที่ชั่วร้ายจน ไม่อาจกล่อมเกล้าให้กลับตัวเป็นคนดีได้แต่ควรปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา ด้วยวิธีการที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่ที่กระทำความผิดทางอาญา กล่าวคือ รัฐไม่ควรลงโทษเด็กหรือ เยาวชนด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้เข็ดหลาบเพื่อเป็นการแก้แค้นหรือเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่น แต่ควรมุ่งให้การสงเคราะห์อบรม แก้ไขให้กลับตัวเป็นคนดียิ่งกว่ามุ่งการลงโทษทางอาญาและในการ พิจารณาว่าควรลงโทษหรือใช้วิธีการอย่างไร จึงจะทำให้เด็กหรือเยาวชนกลับตัวเป็นคนดีได้นั้น ควรพิจารณาเด็กหรือเยาวชนเป็นรายกรณีไปเพราะการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน ย่อมมีสาเหตุแตกต่างกัน และหากมีวิธีการใดที่จะทำให้เด็กหรือเยาวชนกลับตัวเป็นคนดีได้โดยไม่ต้อง ลงโทษก็ควรใช้วิธีการนั้นแทนการลงโทษ

2. ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชน

ในการพิจารณาความรับผิดชอบทางอาญาของบุคคลตามประมวลกฎหมายอาญาของ ประเทศไทยซึ่ง ยึดถือระบบ Civil Law นั้น นอกจากจะพิจารณาว่า การกระทำของบุคคลนั้นครบ องค์ประกอบที่กฎหมาย บัญญัติไว้ (Tatbes Tandmassigkeit) และการกระทำนั้นเป็นความผิด กฎหมาย (Rechts widrigkeit) แล้ว ยังต้องพิจารณาว่าได้กระทำไปโดยมี “ความชั่ว” (Schuld) ซึ่งหมายถึง การตำหนิได้ของการกำหนดเจตจำนง (Vorwerfbarkeit/blam eworthiness) กล่าวคือ

2.1 ได้กระทำไปโดยมีความรู้ผิดชอบหรือมีความสามารถแยกแยะผิดถูกได้ทั้งนี้ เนื่องจากกฎหมายอาญามีหลักประการหนึ่งคือ “หลักไม่มีการลงโทษโดยปราศจากความชั่ว” (Nulla Poena Sine Culpa) ซึ่งนอกจากจะหมายความว่าลงโทษบุคคลโดยปราศจากความชั่วไม่ได้แล้ว ยังหมายความว่าลงโทษบุคคลเกินกว่าความชั่วของบุคคลนั้นไม่ได้หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ “หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับความชั่วของบุคคล” (Individualization of Punishment) สำหรับการพิจารณาว่าผู้กระทำมี “ความชั่ว” หรือ “มีความรู้ผิดชอบ” หรือไม่นั้นอาจพิจารณาได้ประการหนึ่ง จากความเจริญวัยหรืออายุของผู้กระทำดังเช่นที่ปรากฏในประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งมี บทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญาของเด็กและเยาวชนโดยอาจแยกพิจารณาดังต่อไปนี้

2.2 ความรับผิดชอบทางอาญาของเด็ก มาตรา 73 บัญญัติว่า “เด็กอายุยังไม่เกินสิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้น ไม่ต้องรับโทษ” มาตรา 74 บัญญัติว่า “เด็กอายุ เกินสิบปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็น ความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจที่จะดำเนินการดังต่อไปนี้.....” จากบทบัญญัติดังกล่าว เด็กซึ่งในที่นี่หมายถึงบุคคล ที่มีอายุไม่เกินสิบห้าปี แม้กระทำความผิดขณะอยู่ในช่วงอายุดังกล่าวย่อมไม่มีความรับผิดชอบทางอาญา โดยมีพื้นฐานมาจากความคิดที่ว่าเด็กในช่วงอายุดังกล่าวยังไม่เจริญวัยพอที่จะมีความรู้ผิดชอบ ซึ่งจะถูกตำหนิได้กรกระทำของเด็กในช่วงอายุดังกล่าว จึงปราศจากความชั่ว กฎหมายจึงห้าม เต็ดขาดมิให้ลงโทษทางอาญาแก่เด็กนั้น โดยถือเป็นข้อสันนิษฐานเด็ดขาดของกฎหมายว่าเด็กในช่วง อายุดังกล่าวยังไม่มีความรู้ผิดชอบ แม้ตามข้อเท็จจริงเด็กอาจมีความรู้ผิดชอบมากพอกับผู้ใหญ่หรือ มีความเฉลียวฉลาดเพียงใดก็ตาม

2.3 ความรับผิดชอบทางอาญาของเยาวชน มาตรา 75 บัญญัติว่า “ผู้ใดอายุกว่าสิบห้าปี แต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบ และสิ่งอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับผู้นั้น ในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรพิพากษาลงโทษก็ให้จัดการตามมาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นสมควรพิพากษาลงโทษก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง” ตามบทบัญญัติข้างต้นเยาวชนซึ่งในที่นี่ หมายถึง บุคคลอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด จะมีความรับผิดชอบทางอาญาหรือไม่กฎหมายให้พิจารณา “ความรู้ผิดชอบ” ของเยาวชนโดยมีแนวคิดว่ายาวชนอาจมีความรู้ผิดชอบอีกทั้งให้พิจารณา “สิ่งอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับผู้นั้น” ด้วย ข้อที่น่าพิจารณาก็คือความว่า “สิ่งอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับผู้นั้น” นั้นนักนิติศาสตร์ได้อธิบายไว้ดังนี้ ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ณ นคร อธิบายว่า “สิ่งอื่นที่เกี่ยวเนื่อง...” หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็น “ความรู้ ผิดชอบ” นั้นเองโดยพิจารณาความเฉลียวฉลาดของเยาวชน และระดับความเข้าใจในศีลธรรม จริยธรรม และพัฒนาการด้านจิตใจของผู้กระทำในขณะกระทำ

ส่วนนักนิติศาสตร์บางท่านอธิบายว่า ตามแนวคิดปัจจุบัน ไม่ควรพิจารณาความรู้ผิดชอบแต่เพียงอย่างเดียวแต่ควรพิจารณา “สิ่งอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับผู้นั้น” ประกอบซึ่งอาจเป็นสาเหตุแห่งการกระทำ ความผิดลักษณะเฉพาะตัวหรือสิ่งแวดล้อมของผู้กระทำ เป็นต้น ดังนั้น แม้เยาวชนจะมีความรู้ผิดชอบดีในขณะกระทำผิด แต่เมื่อศาลพิจารณา “สิ่งอื่นที่เกี่ยวเนื่องกับผู้นั้น” แล้วอาจเห็นว่าไม่สมควรลงโทษทางอาญาแก่เยาวชนผู้กระทำความผิดแต่ควรจัดการโดยใช้วิธีการตามมาตรา 74 ซึ่งจะทำให้เยาวชนกลับตนได้ดีกว่าก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามหากศาลพิพากษาว่าสมควรลงโทษทางอาญาแก่เยาวชนผู้กระทำความผิดกฎหมายมาตรานี้บังคับให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการลงโทษให้เหมาะสมกับความชั่วหรือความรู้ผิดชอบของบุคคล (individualization of Punishment) ดังได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้ว ข้อสังเกต คือ จากบทบัญญัติข้างต้นเห็นได้ว่าผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีจึงไม่อาจถูกลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 วรรคสอง ก็ได้บัญญัติชัดเจนมิให้ลงโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิตแก่ผู้กระทำความผิดในขณะที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีและแม้กระทำความผิด ซึ่งมีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต มาตรา 18 วรรคสาม ก็ให้ถือว่าระวางโทษดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกห้าสิบปี อนึ่ง มาตรา 76 บัญญัติว่า “ผู้ใดอายุตั้งแต่สิบแปดปีแต่ยังไม่เกินยี่สิบปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดถ้าศาลเห็นสมควรจะลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นลงหนึ่งในสาม หรือกึ่งหนึ่งก็ได้” ตามบทบัญญัติมาตรา 76 บุคคลที่อายุตั้งแต่สิบแปดปีโดยทั่วไปกฎหมายถือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้วย่อมมีความรู้ผิดชอบเช่นผู้ใหญ่บุคคลในกลุ่มนี้จึงต้องมีความรับผิดชอบทางอาญา กล่าวคือเมื่อกระทำความผิดทางอาญาก็จะต้องถูกลงโทษทางอาญาและการที่ มาตรา 76 นี้ให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจลดมาตราส่วนโทษลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้นั้นก็เพื่อให้สอดคล้องกับ “หลักการลงโทษให้เหมาะสมกับความชั่วหรือ ความรู้ผิดชอบของบุคคล” โดยกฎหมายค่านึงว่า ในความจริงบุคคลอายุตั้งแต่สิบแปดปีอาจมิได้มีความรู้ ผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ใหญ่เสมอไป

3. วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา

ในการศึกษาวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญานั้นจะแยกพิจารณาออกเป็นวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญา และวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและครอบครัวโดยเฉพาะดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญา

3.1.1 เด็กอายุไม่เกินสิบปีดังที่กล่าวแล้วว่า เด็กอายุไม่เกินสิบปีกฎหมายมาตรา 73 สันนิษฐานเด็ดขาดว่าเด็กไม่มีความรู้ผิดชอบ นอกจากไม่สามารถลงโทษทางอาญาแก่เด็กได้แล้วกฎหมายยังมีได้กำหนดให้ใช้วิธีการใด ๆ สำหรับเด็ก แต่ทั้งนี้มาตรา 73 วรรคสอง กำหนดให้พนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

3.1.2 เด็กอายุกว่าสิบปี แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีมาตรา 74 สันนิษฐานเด็ดขาดว่าเด็กในช่วงอายุดังกล่าวไม่มีความรู้ผิดชอบ จึงไม่ต้องรับโทษแต่กฎหมายได้กำหนดให้ศาลใช้วิธีการสำหรับเด็กตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 74 (1) ถึง (5) ซึ่งมุ่งหมายจะให้เด็กกลับตนเป็นคนดีอันได้แก่วิธีการดังต่อไปนี้

3.1.2.1 การว่ากล่าวตักเตือน วิธีการว่ากล่าวตักเตือนเด็กแล้วปล่อยตัวไปนั้นแต่เดิมเห็นว่าควรพิจารณาว่าหากเด็กมีความรู้ผิดชอบน้อยก็ว่ากล่าวตักเตือนแต่แนวคิดสมัยใหม่เห็นว่าวิธีการสำหรับเด็กมิใช่โทษ แต่เป็นวิธีการที่จะทำให้เด็กกลับตนเป็นคนดีจึงควรพิจารณาใช้วิธีการตักเตือน เมื่อเป็นความผิดครั้งแรกหรือความผิดที่ไม่รุนแรง และเด็กสามารถกลับตนเป็นคนดีได้โดยว่ากล่าวตักเตือนให้เหมาะสมกับสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเมื่อเห็นสมควรศาลอาจเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่เด็กอาศัยอยู่มาตักเตือนด้วยก็ได้เช่น ตักเตือนให้กำจัดหรือลดสาเหตุที่เด็กกระทำความผิดหรือคอยระวังมิให้เด็กกระทำความผิดซ้ำอีก

3.1.2.2 การวางข้อกำหนดแก่บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น ซึ่งเด็กอาศัยอยู่ถ้าศาลเห็นว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองสามารถดูแลเด็กนั้นได้ศาลจะมอบตัวเด็กให้และวางข้อกำหนดให้บุคคลดังกล่าวระวังมิให้เด็กก่อเหตุร้ายตลอดเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสามปี และหากเด็กก่อเหตุด้วยบุคคลดังกล่าวจะต้องชำระเงินตามที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินครั้งละ 10,000 บาท กรณีที่เด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นนอกจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองและศาลเห็นว่าไม่สมควรเรียกบิดามารดาหรือผู้ปกครองมาวางข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้นเช่นบิดามารดาหรือผู้ปกครองประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีหรือปล่อยปละละเลยไม่อบรมสั่งสอนเด็ก เป็นต้นศาลจะเรียกบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยมาสอบถามว่าจะรับข้อกำหนดทำนองเดียวกับที่กล่าวแล้วข้างต้นหรือไม่ก็ได้ถ้าบุคคลนั้น ยอมรับข้อกำหนดก็ให้ศาลมีคำสั่งมอบตัวเด็กให้โดยวางข้อกำหนดดังกล่าว แต่ถ้าบุคคลซึ่งเด็กอาศัยอยู่ไม่ยอมรับข้อกำหนดศาลจะบังคับมิได้เนื่องจากบุคคลดังกล่าวมิได้มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะเลี้ยงดูเด็กกรณี เช่นนี้ศาลอาจพิจารณาใช้วิธีการตามมาตรา 74 (4) หรือ (5) แล้วแต่กรณี

3.1.2.3 การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมประพฤติเด็ก กรณีที่ศาลมอบตัวเด็กให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งเด็กอาศัยอยู่ตาม (2) ศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น เช่นที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ด้วยก็ได้ทั้งนี้ให้ศาลแต่งตั้ง

พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานอื่นใดเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น อนึ่ง ในการกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กนั้น มีการตั้งข้อสังเกตว่าศาลควรทราบสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กนั้น เพื่อที่จะได้กำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติได้อย่างเหมาะสม

3.1.2.4 การมอบเด็กให้บุคคลหรือองค์การเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน ถ้าเด็กนั้นไม่มีบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ศาลเห็นว่าไม่สามารถดูแลเด็กนั้นได้หรือถ้าเด็กอาศัยอยู่กับบุคคลอื่น นอกจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และบุคคลนั้นไม่ยอมรับข้อกำหนดดังกล่าวใน (2) ศาลจะมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กนั้นให้อยู่กับบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอนตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ในเมื่อบุคคลหรือองค์การนั้นยินยอมในกรณีนี้ ให้บุคคลหรือองค์การนั้นมีอำนาจเช่น ผู้ปกครองเฉพาะเพื่อดูแล อบรม และสั่งสอน รวมถึงกำหนดที่อยู่และจัดให้เด็กมีงานทำตามสมควร หรือให้ดำเนินการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นก็ได้หรือ

3.1.2.5 การส่งตัวเด็กไปโรงเรียน หรือสถานฝึกอบรม เพื่อฝึกอบรมเด็ก ศาลจะใช้วิธีการส่งตัวเด็กไปยังโรงเรียน หรือสถานฝึกและอบรมเพื่อฝึกและอบรมเด็ก ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนดซึ่งต้องไม่เกินกว่าเด็กนั้นมีอายุครบสิบแปดปีก็ได้ สำหรับวิธีการนี้มีการตั้งข้อสังเกตว่า โดยปกติควรใช้ในกรณีที่เด็กกระทำความผิดหลายครั้ง และการใช้วิธีการตาม (1) ถึง (4) จะไม่ช่วยให้เด็กกลับตนได้

ทั้งนี้ ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งข้างต้น หรือมีคำสั่งใหม่ตามอำนาจในมาตรา 74 นี้ เมื่อพฤติการณ์เกี่ยวกับคำสั่งนั้น ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไป ในขณะใดภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้เช่นบุคคลหรือองค์การที่รับเด็กไว้ไม่สามารถดูแล อบรม สั่งสอนเด็กได้ศาลอาจส่งเด็กไปสถานฝึกและอบรม เด็กแทน เป็นต้น

3.1.3 เยาวชนอายุกว่าสิบห้าปี แต่ต่ำกว่าสิบแปดปีโดยที่มีแนวคิดที่ว่า เยาวชนอาจมีความรู้ ผิดชอบบ้างมาตรา 75 จึงให้ศาลพิจารณาถึงความรู้ผิดชอบและสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้นั้นว่าสมควรลงโทษทางอาญาหรือไม่ถ้าเห็นว่าสมควรลงโทษทางอาญากฎหมายบังคับให้ลดมาตราส่วนโทษลงกึ่งหนึ่ง แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรลงโทษทางอาญา โดยจะสามารถทำให้เด็กกลับตนเป็นคนดีได้กฎหมายก็ให้ใช้วิธีการตามมาตรา 74 (1) ถึง (5) ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น

3.1.4 บุคคลอายุตั้งแต่สิบแปดปี แต่ยังไม่เกินยี่สิบปี โดยทั่วไปถือว่ามีความรู้ ผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ใหญ่แล้วเมื่อกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดมาตรา 76 จึงบัญญัติให้ต้องรับโทษทางอาญา แต่ก็เปิดโอกาสให้ศาลใช้ดุลพินิจลดมาตราส่วนโทษลงหนึ่งในสามหรือกึ่งหนึ่งก็ได้ ดังนั้น ศาลจะไม่ลงโทษทางอาญาและจะใช้วิธีการตามมาตรา 74 แก่บุคคลดังกล่าวไม่ได้ ข้อสังเกต คือ วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญาดังที่กล่าวแล้ว เป็น วิธีการสำหรับศาลธรรมดา และศาลเยาวชนและครอบครัวจะใช้ปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทางอาญา อย่างไรก็ตามสำหรับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลเยาวชนและครอบครัวยังมีวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวโดยเฉพาะ

3.2 วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 โดยทั่วไปแล้วการดำเนินคดีอาญาธรรมดาแก่บุคคลที่กระทำความผิดทางอาญามุ่งที่จะพิจารณาว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดหรือไม่สมควรได้รับโทษอย่างไร แต่การดำเนินคดีอาญาแก่เด็กและเยาวชนซึ่งกระทำความผิดทางอาญานั้น ศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 นอกจากจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ทั่วไปเช่นเดียวกับคดีอาญาธรรมดาแล้วศาลเยาวชนและครอบครัวยังต้องพิจารณาถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิดและสภาพแวดล้อมทั้งปวงอันมีส่วนผลักดันให้กระทำความผิด ดังเช่นมาตรา 78 ให้พิจารณาอายุ ประวัติความประพฤติ สติปัญญา การศึกษา อบรมสุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของเด็กหรือเยาวชนและบิดามารดาผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยและในการพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญา มาตรา 82 ก็ให้ศาลเยาวชนและครอบครัว คำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งควรได้รับการฝึกอบรมสั่งสอนและสงเคราะห์ให้กลับตนเป็นคนดียิ่งกว่าการลงโทษ และคำนึงถึงบุคลิกลักษณะสุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเด็กหรือเยาวชนซึ่งแตกต่างเป็นคน ๆ ไป รวมถึงการลงโทษ เปลี่ยนโทษ หรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนให้เหมาะสมกับตัวเด็กหรือเยาวชนเป็นรายบุคคล

ดังนั้น ศาลเยาวชนและครอบครัวนอกจากจะมีอำนาจลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนเหมือนศาลธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 74 ถึง 76 ดังได้กล่าวแล้วศาลเยาวชนและครอบครัวยังมีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

3.2.1 การใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญาศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวเท่านั้น ที่มีอำนาจใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษทางอาญาตามมาตรา 104 อันได้แก่

3.2.1.1 เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักและอบรมในสถานกักและอบรมของสถานพินิจตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์

3.2.1.2 เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมยังสถานพินิจ สถาน ศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือ เยาวชนนั้นมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

3.2.1.3 เปลี่ยนโทษปรับเป็นการคุมประพฤติโดยกำหนดเงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา 100 ด้วยหรือไม่ก็ได้ ข้อสังเกตคือ

1. มาตรา 104 (1) (2) และ (3) เป็นบทบัญญัติให้ดุลพินิจแก่ศาลเยาวชนและครอบครัวมิใช่บทบังคับ

2. การเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการกักและอบรมหรือฝึกและอบรมตามมาตรา 104 (1) และ (2) มีผู้เห็นว่าอาจมีระยะเวลาสั้นกว่าโทษจำคุกได้เพราะวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน มิใช่โทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 18

3. กรณีที่ศาลเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักและอบรมหรือควบคุมเพื่อฝึกและอบรม ตาม (1) หรือ (2) แล้วหากศาลพิจารณาความหนักเบาแห่งข้อหา และพฤติการณ์แห่งคดีแล้วเห็นว่าควรกักตัวหรือควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไปหลังจากมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ ศาลต้องระบุในคำพิพากษาให้ชัดเจนว่าเมื่อเด็กหรือเยาวชนนั้นอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ให้ส่งตัวไปจำคุกในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ตามมาตรา 104 วรรคท้าย นอกจากนั้นศาลเยาวชนและครอบครัว ยังมีอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ. 2534 ดังต่อไปนี้

3.2.2 การกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงในการกักและอบรมหรือฝึกและอบรมแทนการลงโทษทางอาญา ศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงในการกักและอบรมหรือฝึกและอบรมเด็กหรือเยาวชน และจะปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปในระหว่างระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงนั้นก็ได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 105 ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเป็นการจูงใจเด็กหรือเยาวชนให้กลับตนเป็นคนดีและในกรณีนี้ศาลเยาวชนและครอบครัวจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมประพฤติตามมาตรา 100 ด้วยหรือไม่ก็ได้

3.2.3 อำนาจการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษแทนการลงโทษทางอาญา สำหรับคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว 33 นั้น มาตรา 106 ให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มีอำนาจที่จะพิพากษาให้รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษเด็กหรือเยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 ได้อย่างกว้างขวางกว่าศาลธรรมดา กล่าวคือ หากเห็นว่าควรให้ออกาสเด็กหรือเยาวชนนั้นกลับตนเป็นคนดีและยังไม่สมควรลงโทษก็ให้รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษได้แม้ว่า

3.2.3.1 เด็กหรือเยาวชนนั้นได้เคยรับโทษจำคุกหรือโทษอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว

3.2.3.2 โทษที่จะลงแก่เด็กหรือเยาวชนเป็นโทษอย่างอื่นนอกจากโทษจำคุก

3.2.3.3 ศาลจะกำหนดโทษจำคุกเกินกว่าสองปี

3.2.4 อำนาจส่งตัวไปควบคุมเพื่อฝึกและอบรมแทนการชำระค่าปรับ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนต้องโทษปรับไม่ว่าจะมีโทษจำคุกด้วยหรือไม่ก็ตามถ้าเด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ชำระค่าปรับมาตรา 107 บัญญัติ ห้ามมิให้ศาลเยาวชนและครอบครัวสั่งกักขังเด็กหรือเยาวชนแทนค่าปรับ แต่ให้ส่งตัวไปควบคุมหรือฝึกและอบรมในสถานพินิจ สถานศึกษา สถานฝึกและอบรม หรือสถานแนะนำทางจิตตามเวลาที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี ข้อที่น่าพิจารณาคือ หากพิจารณาว่าการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฝึกและอบรมแทนค่าปรับนั้นมีใช้การลงโทษทางอาญา แต่เป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฝึกและอบรมเพื่อขัดเกลานิสัยและจิตใจ เพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั่นเอง จึงไม่อาจนำจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างสอบปากคำหรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจมาหักออกจากจำนวนเงินค่าปรับหรือระยะเวลาการควบคุม เพื่อฝึกและอบรมแทนค่าปรับได้เช่นนี้จะเป็นการยุติธรรมหรือไม่ประเด็นนี้มีผู้แสดงความเห็นว่ามาตรา 56 เปิดช่องให้ศาลเยาวชนและครอบครัวใช้ดุลพินิจหักจำนวนวันที่จำเลยถูกควบคุมระหว่างสอบปากคำหรืออยู่ในความควบคุมของสถานพินิจแทนค่าปรับได้แต่ต้องหักก่อนที่จะมีคำสั่งส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปฝึกและอบรมแทนค่าปรับ 34 และบางท่านแสดงความคิดเห็นว่าควรบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 107

ให้ชัดเจนว่าให้ศาลหักจำนวนวันดังกล่าวแทนค่าปรับได้ อนึ่ง เมื่อศาลเยาวชนและครอบครัวได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชนแล้ว ต่อมาปรากฏว่าข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามมาตรา 78 และมาตรา 82 ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ หรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนได้ตามมาตรา 99

3.3 ปัจจุบันได้มีร่างพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งมีหลักการและเหตุผล โดยสรุป คือ ศาลเยาวชนและครอบครัวจัดตั้งขึ้นโดยมีเจตนารมณ์ในการมุ่งพิทักษ์คุ้มครอง ฝึกอบรม และสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้กลับตนเป็นพลเมืองดีมากกว่ามุ่งลงโทษทางอาญาประกอบกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ได้รับรองสิทธิเด็ก 4 ประการคือสิทธิที่จะอยู่รอดสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและสิทธิที่จะมีส่วนร่วมตั้งนั้นเด็กจึงควรได้รับการคุ้มครองดูแลปรับปรุงคุณภาพ และเสริมสร้างค่านิยมทางจริยธรรมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และเนื่องด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรมโดยกำหนดให้เด็กและเยาวชนมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสมในกระบวนการยุติธรรม และได้รับความคุ้มครองให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมแต่ปรากฏว่าวิธีปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำผิดยังแตกต่างกันต่ำกว่ามาตรฐานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และยังมีวิธีพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมหรือถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 โดยมีสาระสำคัญที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ดังเช่น

3.3.1 แก้ไขอายุเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา

3.3.2 เพิ่มให้ศาลตั้งผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กเพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนและมีอำนาจกำหนดให้เด็กหรือเยาวชนเข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือรับการสงเคราะห์ในสถานศึกษา สถานแนะนำ ทางจิตหรือสถานพยาบาล เพื่อให้ศาลสามารถค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำผิด

3.3.3 แก้ไขเพิ่มบทบาทของสถานพินิจให้ครอบคลุมและชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการและความจำเป็นในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

3.3.4 เพิ่มเติมให้มีมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา เพื่อนำมาตรการทางเลือกอื่นมาใช้แทนการดำเนินคดีอาญาปกติโดยให้ผู้เสียหายหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็กหรือเยาวชน เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชย ความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคมและในกรณีที่การจัดทำแผน แก้ไขบำบัดฟื้นฟูไม่สำเร็จและต้องดำเนินคดีกับเด็กหรือเยาวชนนั้นต่อไปห้ามมิให้นำข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ได้มาจากการประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมาใช้อ้างต่อศาล

3.3.5 แก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลมีอำนาจในการกำหนดเงื่อนไขในการแก้ไขฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนกว้างขวางยิ่งขึ้น กรณีที่เห็นว่ายังไม่สมควรมีคำพิพากษา และเพิ่มให้สามารถนำเรื่องการบริการสาธารณะ (community service) มาใช้ในกรณีเด็กหรือเยาวชนไม่มีเงินชำระค่าปรับ อีกทั้งเพิ่มให้สามารถหักระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัวออกจากค่าปรับที่ต้องชำระตามอัตราที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญาได้ เป็นต้น

กิจกรรมแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน ผู้กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

1. กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ได้จัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ ดังนี้

1.1 หลักการและเหตุผล

จากสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังมีแนวโน้มการกระทำความผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้นนั้น สาเหตุหลักประการหนึ่งเกิดมาจากการขาดทักษะในการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านอารมณ์ คุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งยังมีปัจจัยอื่น เช่น ปัญหาสังคมและสภาพแวดล้อมในชุมชนในการที่จะบรรเทาปัญหาเด็กและเยาวชนดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ครอบครัวจะต้องเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจ เยียวยา แก้ไข และปรับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งศาลยุติธรรมได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขและป้องกันปัญหาการกระทำความผิดในเด็กและเยาวชน จึงได้จัดทำโครงการครอบครัวสัมพันธ์ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแก้ไข และเยียวยาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมฝึกทักษะในการใช้ชีวิตในสังคม ไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก และเยาวชนผู้กระทำความผิดไม่ให้กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

1.2.2 เด็กและเยาวชนกลุ่มเป้าหมายผู้กระทำความผิด ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีกภายในปีงบประมาณที่จัดกิจกรรม

1.3 เป้าหมายของโครงการ

1.3.1 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดมีความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรม เลี้ยงดู เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนตามหลักจิตวิทยา

1.3.2 เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้รับการอบรม แก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

1.4 ตัวชี้วัดเป้าหมายของโครงการ

1.4.1 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน กลุ่มเป้าหมายผู้กระทำความผิด ร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูบุตรหลานตามหลักจิตวิทยาผ่านเกณฑ์การทดสอบที่กำหนดไว้ ภายในปีงบประมาณที่กำหนด

1.4.2 เด็ก เยาวชน กลุ่มเป้าหมายผู้กระทำความผิดได้รับการอบรม แก้ไข บำบัดฟื้นฟู หรือวิธีการอื่น เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามคำสั่งศาล ร้อยละ 100 ภายในปีงบประมาณ ที่กำหนด

1.5 กลุ่มเป้าหมาย

1.5.1 บิดา มารดา ผู้ปกครองของเด็ก หรือเยาวชนในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราว ในชั้นก่อนฟ้อง

1.5.2 บิดา มารดา ผู้ปกครองของเด็ก หรือเยาวชนในระหว่างการปล่อยตัว ชั่วคราวในระหว่างพิจารณาคดี

1.5.3. บิดา มารดา ผู้ปกครองของเด็ก หรือเยาวชนในระหว่างรอคำพิพากษา

1.6 เนื้อหาสาระในการฝึกอบรม

เนื้อหาสาระในการฝึกอบรมแบ่งเป็น 2 ครั้ง ดังนี้

1.6.1 ครั้งที่ 1 บิดา มารดาและผู้ปกครองของเด็ก/เยาวชน ชื่อ โปรแกรม “ครอบครัว คือ หัวใจ” ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ดังนี้

1.6.1.1 กิจกรรมที่ 1 “รู้ชื่อ เห็นตัว” – กิจกรรมแนะนำตัว/ละลายพฤติกรรม

1.6.1.2 กิจกรรมที่ 2 “ครอบครัว คือ หัวใจ” – พูดถึงภาพว่า ทำไมเรา ต้องมาทำงานร่วมกันในวันนี้ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว

1.6.1.3 กิจกรรมที่ 3 “โยงโย ให้พลัง” – กิจกรรมโยแมงมุม ชี้ให้เห็นว่า เมื่อเด็กกระทำผิดเราจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยแก้ไขปัญหได้อย่างไร

1.6.1.4 กิจกรรมที่ 4 “เหลียวหลัง แลหน้า” – เมื่อเกิดเรื่องขึ้น ความรู้สึก ความนึกคิด ความต้องการสิ่งที่เกิดขึ้นมีผลอย่างไรกับตัวเอง และมีผลอย่างไรกับลูกบ้าง

1.6.1.5 กิจกรรมที่ 5 “เฮียวย่า ภาษากาย” – กิจกรรมปั้นหุ่น แสดงถึง Reflex ของครอบครัวที่ไม่ได้แสดงออกถึงสิ่งที่ต้องการ/เปลี่ยนวิธีการสื่อสารภาษากาย

1.6.1.6 กิจกรรมที่ 6 “เปิดใจ ให้โอกาส” – เขียนจดหมายถึงลูก อยากจะบอกอะไรลูกบ้าง

1.6.2 ครั้งที่ 2 บิดา มารดา ผู้ปกครอง และ เด็ก/เยาวชน ชื่อ โปรแกรม “หัวใจ ดวงเดียวกัน” ประกอบด้วย 5 กิจกรรม

1.6.2.1 กิจกรรมที่ 1 “เปิดใจทบทวน หวนดูอุปสรรค” – กิจกรรมกลุ่ม แยกกลุ่มเด็ก/

1.6.2.2 ผู้ปกครอง

1.6.2.3 กิจกรรมที่ 2 “ใช้รัก ตัดสินใจ” – ประเมินการเปลี่ยนแปลง การอบรมครั้งที่ 1 ได้อะไรไปบ้าง

1.6.2.4 กิจกรรมที่ 3 “มันคง เมื่อใกล้กัน” – กิจกรรมละลายพฤติกรรม ที่ทำร่วมกันพ่อแม่ลูก

1.6.2.5 กิจกรรมที่ 4 “สื่อสารหัวใจ” – สนทนาร่วมกัน

1.6.2.6 กิจกรรมที่ 5 “ร้อยเรียงความหมาย ตราไว้ร่วมกัน”- ประเมินผลทำ

1.7 สถานที่ดำเนินการ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

2. กิจกรรมโครงการค่ายวินัยชีวิต

2.1 หลักการและเหตุผล

ด้วยปัจจุบันพบว่าเด็กและเยาวชนไทยกำลังประสบปัญหาการมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์อาจจะนำไปสู่การกระทำที่เป็นความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมและการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ อาทิพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ขาดระเบียบวินัย มีความอดทนต่ำ เล่นการพนัน เสพยาเสพติด ประลองความเร็วด้วยรถมอเตอร์ไซด์ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดมาจากปัญหาครอบครัวและส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา และมีแนวโน้มลุกลามถึงระดับชาติต่อไป ซึ่งในการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็ก เยาวชนเพื่อไม่ให้ปัญหาลุกลามนั้นมีหลายแนวทางด้วยกัน ซึ่งหนึ่งในแนวทางที่มีประสิทธิภาพในแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชน คือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานในส่วนของหน้าที่และระเบียบวินัยของเด็กและเยาวชนในการใช้ชีวิตประจำวัน

ในการนี้ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ได้จัดทำ “โครงการค่ายวินัยชีวิต โดยมุ่งเน้นการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญาให้เข้ารับการฝึกอบรม พัฒนา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานของเด็กและเยาวชนในด้านระเบียบวินัยโดยหน่วยงานบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย มอบให้หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 13 สำนักงานพัฒนาภาค 1 ส่งฝึกที่กองร้อยรบพิเศษที่ 1 อีกวาระหนึ่ง เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้กลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ปราศจากการกระทำผิดซ้ำ

2.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานในด้านระเบียบวินัย เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้กลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ปราศจากการกระทำผิดซ้ำ

2.3 ตัวชี้วัดวัตถุประสงค์

เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการมีผลการพัฒนาด้านระเบียบวินัย กลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ปราศจากการกระทำผิดซ้ำ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

2.4 เป้าหมาย

เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการพัฒนาตนเองและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำ

2.5 ตัวชี้วัดเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำร้อยละ 90

2.6 วิธีการดำเนินงาน

2.6.1. ติดต่อประสานงานหน่วยงานบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย เพื่อกำหนดวันและระยะเวลาในการจัดโครงการสนับสนุนงบประมาณและกำลังพล

2.6.2 ลงทะเบียนเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ และแจ้งนัดเยาวชนและผู้ปกครอง ตามคำสั่งศาลและ/หรือสมัครใจ

2.6.3 เด็กและเยาวชนรายงานตัวเข้าร่วมกิจกรรม ปฐมนิเทศเตรียมความพร้อมก่อนเข้าร่วมโครงการ

2.6.4 ดำเนินการตามแผนกิจกรรมโครงการฯ ที่วางไว้

2.6.5 สรุปรายงานผลการดำเนินการโครงการฯ

2.7 กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและ/หรือเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญาและอยู่ในกระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูตามมาตรา 73 90 และ 132 จำนวน 40 คน

2.8 สถานที่ดำเนินการศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

2.8.1 หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 13 สำนักงานภาค 1 หน่วยบัญชาการทหาร พัฒนากองบัญชาการกองทัพไทย อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

2.8.2 กองร้อยฝึกรบพิเศษที่ 1 กองทัพภาคที่ 1 กองบัญชาการกองทัพบก อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

โปรแกรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสำหรับเด็กและเยาวชน (บำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน แบบเข้ามาเย็นกลับ)

1. หลักการและเหตุผล

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี มีหน้าที่หลักในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิดเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมโดยปกติสุข ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ กระทำความผิดจะได้รับการบำบัด ฟื้นฟู ได้ในทุกกระบวนการ นับตั้งแต่ถูกส่งตัวมายังสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี ทั้งในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ได้รับการหันเหออกนอก กระบวนการยุติหรืออยู่ระหว่างรอการพิจารณาพิพากษา

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี ได้เล็งเห็นความสำคัญของ ปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องให้การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่จากการทำจำแนกประเภทเด็ก และเยาวชน พบว่าเยาวชนคงมีปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำความผิดซ้ำเนื่องจากเยาวชนขาดทักษะใน การจัดการกับอารมณ์โกรธ เห็นคุณค่าในตนเองต่ำขาดทักษะในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนขาด การสื่อสารกับครอบครัว หรือผู้ปกครอง โดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี ได้นำวิธีการกลุ่มบำบัดที่ได้รับการศึกษา วิจัย และการยอมรับในการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาด้าน จิตใจและอารมณ์ทำให้เด็กและเยาวชนได้มีโอกาสแสดงออก มีทักษะในการจัดการกับอารมณ์โกรธ รู้จักการแก้ปัญหาที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่นมีทักษะในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดและ สามารถทำให้ครอบครัวมีการสื่อสารที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่ความเข้าใจและมีสัมพันธภาพที่ดี กับเยาวชนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้บุคคล องค์กร หน่วยงานภายนอก และชุมชนได้ เข้ามาร่วมในการบำบัด แก้ไขเด็กและเยาวชนด้วย

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้การบำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ซึ่งไม่อยู่ในสถานแรกรับ โดยให้ครอบครัว หน่วยงาน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

2.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนและครอบครัวมีทักษะในการสื่อสารและมีสัมพันธภาพที่ดี ต่อกันมากยิ่งขึ้น

2.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการฝึกทักษะชีวิตและมีทักษะในการป้องกันตนเอง จากยาเสพติดจนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

3. กลุ่มเป้าหมาย

3.1 เด็กและเยาวชนที่อยู่ในระหว่างประกันตัวในชั้นสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปทุมธานี

3.2 เด็กและเยาวชนที่อยู่ในระหว่างติดตามผลหลังจากการประชุมจัดทำแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟู

3.3 เด็กและเยาวชนที่ได้รับคำพิพากษาให้เข้าร่วมโครงการ

4. วิธีดำเนินการ

4.1 ติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2 ประชุมคณะทำงาน

4.3 เตรียมสถานที่และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

4.4 ดำเนินกิจกรรมตามโครงการ

4.5 ประเมินผลโครงการ

5. กิจกรรมตามโครงการฯ

เด็กและ/หรือเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญาและอยู่ในกระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูตามมาตรา ๗๓ ๙๐ และ ๑๓๒ โดยมีกิจกรรมดังนี้

5.1 กิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ได้แก่ กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต (การจัดการกับ อารมณ์ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การกล้าแสดงออก การส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง) และการสำรวจปัญหาและสร้างแรงจูงใจ

5.2 กิจกรรมสำหรับผู้ปกครองที่มาเข้าร่วมกับเด็กและเยาวชน ในวันที่ 1 และวันที่ 5 ได้แก่ กิจกรรมปฐมนิเทศ สำรวจความคาดหวัง การสื่อสารในครอบครัวและการสร้างสัมพันธ์ภาพ ในครอบครัว

6. สถานที่ดำเนินการ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

1. โครงการธรรมะวาไรตี้ เดลิเวอรี่

1.1 หลักการและเหตุ

การปฏิบัติธรรมเพื่ออบรมพัฒนาจิตใจ ให้เกิดสติ เกิดสมาธิและเกิดปัญญา เป็นการบำเพ็ญบารมีอย่างหนึ่ง ผู้ปฏิบัติสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง โดยนำหลักธรรม มาใช้ในการดำรงชีวิต ด้วยสติและปัญญาที่ได้พัฒนาแล้ว อันเป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อสังคมและต่อ ประเทศชาติ

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี จึงเห็นสมควรให้เด็ก เยาวชนและผู้ปกครอง เข้ารับการอบรม และฟังการบรรยายธรรมตามโครงการ “ธรรมะวาไรตี้ เดลิเวอรี่” เพื่อเป็นการอบรมพัฒนาจิตฝึกสมาธิให้เกิดปัญญา โดยการศึกษาธรรมะโดยวิธีธรรมชาตินำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันให้รู้จักวิธีการครองตน ครองคน

รู้เหตุรู้ผล รู้สติ รู้จักประมาณตน เพื่อขัดเกลาจิตใจ เด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง ให้เกิดความตระหนัก ยั้งคิดและดำเนินชีวิตอย่างมีสติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อให้เด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา

1.2.2 เพื่อให้เด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง

1.2.3 เกิดความตระหนักและน้อมนำหลักธรรมคำสอนไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

1.2.4 เพื่อขัดเกลาจิตใจเด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง ผ่านธรรมะที่เข้าใจง่าย เพื่อฝึกการแยกแยะถูกผิด

1.2.5 ฝึกสมาธิเบื้องต้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.3 เป้าหมาย

เด็ก เยาวชน และผู้ปกครอง

1.4 วิธีดำเนินการ

1.4.1 กิจกรรมที่ 1 เข้าร่วมสวดมนต์ รับศีล เจริญสมาธิภาวนา

1.4.2 กิจกรรมที่ 2 เข้าร่วมฟังการบรรยายธรรม “ธรรมะวาไรตี้ เดลิเวอรี่”

1.4.3 กิจกรรมที่ 3 ถวายจตุปัจจัย ไทยธรรมสำหรับพระสงฆ์

1.5 สถานที่ดำเนินการ

ณ ห้องประชุมศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

2. โครงการส่งเสริมการฝึกอาชีพแก่เด็กและเยาวชน

2.1 หลักการและเหตุ

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้แก้ไขเพิ่มเติมการให้ความคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพ และวิธีปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน สตรีและบุคคลในครอบครัว เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือสนับสนุนเด็กและเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดและเข้าสู่กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานีจึงได้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู โดยการให้คำปรึกษาแนะนำแก่เด็ก เยาวชน และครอบครัว จัดให้มีกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสนับสนุนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ตามความจำเป็นของเด็ก เยาวชนแต่ละราย ตลอดจนการประสานความร่วมมือและจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อความเข้มแข็งและเพื่อประสิทธิภาพในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็ก เยาวชน และครอบครัวได้ครอบคลุมความต้องการและตรงตามสภาพปัญหาของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ได้ร่วมกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปทุมธานี ดำเนินการจัดโครงการฝึกอาชีพแก่เด็กและเยาวชนของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานีเรื่อยมา และจากการประเมินผลโครงการที่ผ่านมาพบว่าโครงการฝึกอาชีพก่อให้เกิด

ประโยชน์แก่เด็ก เยาวชน จำนวนมาก จึงเกิดความร่วมมือกันต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และวางแผนงานร่วมกันเพื่อการฝึกอาชีพแก่เด็ก เยาวชน ประจำปีพ.ศ. 2561 ดังนี้

2.2 วัตถุประสงค์

2.2.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อประกอบอาชีพ เพิ่มพูนรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

2.2.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.3 กลุ่มเป้าหมาย

เด็กและเยาวชนที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี มีคำสั่งให้เข้าศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำและประสานการประชุม เพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เด็ก เยาวชนและครอบครัว รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่ศาลพิพากษาให้รอการลงโทษและวางเงื่อนไขคุมประพฤติ (หลังปล่อย)

2.4 วิธีดำเนินการ

2.4.1 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานโครงการส่งเสริมการฝึกอาชีพ การให้เด็กและเยาวชนเพื่อการบำบัดและฟื้นฟูของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

2.4.2 คณะทำงานฯ ประสานกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปทุมธานี เพื่อจัดเตรียมกระบวนการฝึกอบรมและหลักสูตร

2.4.3 คณะทำงานฯ จัดทำหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของเด็กและเยาวชน เพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกให้เข้ารับการฝึกอาชีพ และนำเสนอให้ศูนย์ให้คำปรึกษาฯ พิจารณาคัดเลือกเด็กและเยาวชนเพื่อส่งเข้าฝึกอาชีพ

2.4.4 คณะทำงานฯ ร่วมกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปทุมธานี จัดทำประเมินผลการฝึกอาชีพในหลักสูตรต่าง ๆ ของโครงการฯ

2.5 กิจกรรม

2.5.1 หลักสูตรระยะสั้น (1 วัน)

2.5.1.1 หลักสูตรสอนทำน้ำยาล้างจาน

2.5.1.2 หลักสูตรแฟนท์เสื้อและหมวก

2.5.1.3 หลักสูตรสอนเลี่ยมพระ

2.5.1.4 หลักสูตรแฟนท์หน้า (เซียร์บอล)

2.5.2 หลักสูตรระยะยาว (5 วัน)

2.5.2.1 หลักสูตรซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า

2.5.2.2 หลักสูตรการทำความสะอาดเครื่องปรับอากาศ

2.6 สถานที่ดำเนินการ

ณ ห้องประชุมศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดได้มีการกำหนดประเด็นหลักหลายประเด็น สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในส่วนวัตถุประสงค์และสาระสำคัญ ดังนี้

1. นโยบาย

1.1 นโยบายด้านคดีอาญา มีนโยบายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยในส่วนของวัตถุประสงค์และสาระสำคัญ ดังนี้

1.1.1 การให้บริการในการปล่อยชั่วคราว

1.1.1.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพ และสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิด
2. เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

1.1.1.2 สาระสำคัญ

1. ให้บริการปล่อยชั่วคราว 24 ชั่วโมง
2. คำร้องขอปล่อยชั่วคราวเด็กและเยาวชนทุกรายได้รับการพิจารณาภายใน 30 นาที

1.1.2 การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน

1.1.2.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนผู้ต้องหาเป็นรายบุคคล ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว พฤติกรรม ความต้องการ และปัญหาต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนประสบอยู่ตลอดจนพฤติกรรมที่เด็กและเยาวชนแสดงออก
2. เพื่อประกอบรายงานแสดงข้อเท็จจริงทางด้านคดีเสนอต่อศาลตลอดจนเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินคดีที่ได้สัดส่วนกับสภาพการณ์และความผิดของเด็ก
3. เพื่อกำหนดประเภทของเด็กและเยาวชน และแยกออกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งจะทำให้สามารถกำหนดสถานที่ควบคุมตัว และสถานที่ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับลักษณะและประเภทของเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน
4. เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน รวมทั้ง เพื่อช่วยในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน และพัฒนาเด็กและเยาวชน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเป็นรายบุคคลตามความแตกต่างของเด็กและเยาวชนแต่ละคน แต่ละกลุ่ม และเพื่อความสะดวกในการกำหนดแผนการแก้ไข ฟื้นฟู กิจกรรมพิเศษตลอดจนการดูแลรักษาความปลอดภัย
5. เพื่อช่วยในการส่งต่อหรือรับตัวเด็กและเยาวชนไว้บำบัดแก้ไข ฟื้นฟู และสงเคราะห์

6. เพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารงานในสถานพินิจ สถานแรกรับโดยเฉพาะการบริหารงานด้านการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเบื้องต้นสำหรับเด็กและเยาวชน ที่ต้องหาว่ากระทำผิด

1.1.2.2 สารสำคัญ

1. เด็กและเยาวชนทุกคนจะได้รับการจำแนกประเภทตาม สภาพปัญหา ตามประเภทการกระทำผิดและตามแนวทางในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู

1.1.3 การใช้กระบวนการยุติธรรมทางเลือก ด้วยวิธีการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน หรือกระบวนการยุติธรรมทางเลือกอื่น เพื่อหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม วิธีการดังกล่าวนี้จะนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในความผิดที่มีอัตราโทษไม่เกิน 5 ปี

1.1.3.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นมาตรการเสริม และเป็นกระบวนการยุติธรรมทางเลือก ในการหันเหคดีที่ไม่ร้ายแรงออกจากกระบวนการยุติธรรมอย่างเป็นทางการ

2. เพื่อเป็นการลดข้อขัดแย้งระหว่างคู่กรณีด้วยความสมานฉันท์ ทำให้ชุมชนและสังคมเกิดความสงบสุข และผู้เสียหายได้รับการเยียวยา

3. เพื่อลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้ง กระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ

4. เพื่อให้ครอบครัว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

5. เพื่อลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล และลดการกระทำผิดซ้ำของเด็ก และเยาวชน

6. เพื่อให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้แก้ไขความเสียหายที่เกิด จากการกระทำผิดของตนและได้กลับตนเป็นคนดี โดยไม่มีตราบาป ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่ออนาคต ของเด็กและเยาวชน

1.1.3.2 สารสำคัญ

1. เป็นคดีที่อัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี

2. เด็กและเยาวชนสำนึกผิดและให้การรับสารภาพ

3. เป็นการกระทำผิดครั้งแรก และความประพฤตินี้ไม่เสียหายมาก สามารถแก้ไขเยียวยาในครอบครัวและชุมชนได้ เว้นแต่ในคดีความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้าเป็นการกระทำ ผิดครั้งที่ 2 และไม่ใช่ว่าการกระทำผิดซ้ำในคดีเดิม ต้องพิจารณาอย่างมีเหตุผลและรอบคอบว่าความ ประพฤติไม่เสียหายมาก สามารถแก้ไข เยียวยาในครอบครัวและชุมชนได้

4. ผู้เสียหายได้รับการเยียวยา ฟื้นฟู หรือชดใช้ ทดแทนความ เสียหาย

5. เด็กและเยาวชนต้องได้รับการแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ และ เข้าร่วมกิจกรรม บำบัด ฟื้นฟู ตามที่กำหนด

6. ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการชดใช้ทดแทน ความเสียหายให้กับผู้เสียหาย และการดูแล บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด

7. ผู้ประสานการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน (Facilitator) ต้องเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานการประชุม และต้องได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ประสานการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

8. หน่วยงานต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการจัดประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน

9. เด็กและเยาวชนที่เข้ากระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนต้องได้รับการพิจารณาความจำเป็นในการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

2.10 เด็กและเยาวชนที่ผ่านกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชนจะต้องได้รับการติดตามผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อตกลงของการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน และจะต้องได้รับการประเมินผลก่อนพ้นระยะเวลาอย่างน้อย 1 ครั้ง

1.1.4 การบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู และการสงเคราะห์เบื้องต้น

1.1.4.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการบำบัด แก้ไข ปัญหาเบื้องต้นในด้านต่าง ๆ

2. เพื่อให้เด็ก เยาวชน และครอบครัวได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เมื่อมีปัญหา

1.1.4.2 สารสำคัญ

1. เด็กและเยาวชนได้รับการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเบื้องต้นที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความจำเป็นก่อนศาลพิพากษาอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรม ได้แก่ บำบัดเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม หรือครอบครัว ตลอดจนแบบเข้ามาเย็นกลับ

2. มีการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนโดยให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

3. มีบริการสังคมในด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่มีปัญหา และมาขอรับบริการอย่างเพียงพอ

4. เด็กและเยาวชนจะได้รับการส่งต่อไปขอรับการบำบัด รักษา แก้ไข และสงเคราะห์ช่วยเหลือเฉพาะทางที่หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนในกรณีที่สถานพินิจไม่มีบริการ

5. เด็กและเยาวชนต้องได้รับการพิจารณาความจำเป็นในการสงเคราะห์ หรือคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

6. เด็กและเยาวชนต้องได้รับการติดตามและประเมินผลการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู สงเคราะห์และช่วยเหลือ

1.2 นโยบายด้านคดีครอบครัว ได้แก่

1.2.1 คดีที่เกี่ยวข้องกับผู้เยาว์หรือครอบครัว

1. ผู้เยาว์จะได้รับการปกป้อง คุ้มครอง สิทธิ สวัสดิภาพและผลประโยชน์สูงสุด

2. สถาบันครอบครัวได้รับการส่งเสริมให้มีความมั่นคงและเข้มแข็ง

3. ปัญหาครอบครัวและปัญหาของผู้เยาว์ได้รับการแก้ไข

1.2.1.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาครอบครัว และปัญหาผู้เยาว์
2. เพื่อเป็นการคุ้มครองสถาบันครอบครัว
3. เพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิ สวัสดิภาพและผลประโยชน์ของผู้เยาว์
4. เพื่อลดผลกระทบจากปัญหาความแตกแยกของครอบครัว

1.2.1.2 สารสำคัญ

1. เป็นคดีที่ผู้เยาว์มีผลประโยชน์ หรือมีส่วนได้เสีย
2. การปฏิบัติงานต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพ อนาคตและผลประโยชน์

ของผู้เยาว์และครอบครัวเป็นสำคัญ

1.2.2 การไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว

การให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันโดยคำนึงถึงความสงบสุข และการอยู่ร่วมกันในครอบครัว

1.2.2.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายหญิงที่สมัครใจเข้ามาอยู่กันด้วยกันฉันสามีภรรยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ก็ให้หย่าด้วยความเป็นธรรม และเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงสวัสดิภาพของผู้เยาว์เป็นสำคัญ

2. เพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว
3. เพื่อการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมสวัสดิภาพของผู้เยาว์
4. เพื่อจัดหามาตรการต่าง ๆ ในการช่วยเหลือคู่สมรสให้ปรองดองกันหรือปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส และคู่สมรสกับบุตร
5. เพื่อบรรลุนิติข้อตกลงในคดี โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของศีลธรรม และแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในคดีที่ตรงกันด้วยหลักของเหตุผล

1.2.2.2 สารสำคัญ เป็นคดีที่มีข้อพิพาท ซึ่งมีผู้เยาว์เข้ามาเกี่ยวข้อง

1.2.3 คดีครอบครัวที่ไม่มีผู้เยาว์

เป็นคดีที่ผู้เยาว์ไม่มีผลประโยชน์หรือส่วนได้เสีย แต่มีผู้ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

1.2.3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง สิทธิประโยชน์ของผู้ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

1.2.3.2 สารสำคัญ

1. เป็นคดีที่มีผู้ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ ที่ศาลมีคำสั่งให้สืบเสาะข้อเท็จจริง
2. ดำเนินการอื่นตามคำสั่งศาล (มาตรา 34 (10) ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งฯ) เช่น คดีหย่าโดยไม่มีผู้เยาว์

1.2.4 การดำเนินการเกี่ยวกับการกำกับปรกครอง

1.2.4.1 วัตถุประสงค์

เพื่อคุ้มครอง สิทธิ ผลประโยชน์ สวัสดิภาพ และอนาคตของ ผู้เยาว์ ผู้ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

1.2.4.2 สารสำคัญ

1. ศาลมีคำสั่งตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจ เป็นผู้กำกับการปรกครอง
2. กำกับการทำนิติกรรมให้เป็นไปตามคำสั่งศาล ติดตามรวบรวมทรัพย์สิน และดูแลการใช้จ่ายทรัพย์สินให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้เยาว์ ผู้ไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
3. สอดส่องการใช้อำนาจปรกครองของบิดามารดาหรือผู้ปรกครองของผู้เยาว์ ให้เป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์
4. สอดส่องการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ให้เป็นไปตามคำสั่งศาล

2. องค์กรและโครงสร้างองค์กร

2.1 โครงสร้างของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

โครงสร้างของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สถานพินิจฯ ที่มีสถานแรกรับ และสถานพินิจฯ ไม่มีสถานแรกรับ

1. สถานพินิจฯ ไม่มีสถานแรกรับ

- 1.1 มีขนาดพื้นที่อาคาร 300 – 600 ตารางเมตร
- 1.2 สถานควบคุมต้องจัดแยกชาย / หญิงออกจากกัน (แยกเพศ)
- 1.3 มีระยะเวลาในการควบคุมตัวไม่เกิน 3 – 5 วัน
- 1.4 มีขนาดความจุเด็กและเยาวชน ไม่เกิน 10 คน
- 1.5 มีขนาดพื้นที่ห้องควบคุม 20 – 40 ตารางเมตร
- 1.6 มีจำนวนเจ้าหน้าที่ 25 – 30 คน

2. สถานพินิจฯ มีสถานแรกรับ

- 2.1 มีขนาดพื้นที่อาคาร 5,000 – 10,000 ตารางเมตร
- 2.2 มีขนาดความจุเด็กและเยาวชน
 - 2.2.1 50 – 100 คน (ขนาดกลาง)
 - 2.2.2 100 – 200 คน (ขนาดใหญ่)
- 2.3 กลุ่มเด็กและเยาวชน (พิเศษ) เช่น กระทำผิดซ้ำ คดีรุนแรง คดียาเสพติด
- 2.4 มีขนาดพื้นที่นอน 100 - 200 ตารางเมตร
- 2.5 มีขนาดความจุของเด็กและเยาวชนหอละไม่เกิน 50 คน
- 2.6 มีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่น้อยกว่า 50 คน

2.2 บุคลากร

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานเป็นบุคลากรในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ดังนี้

1. พนักงานคุมประพฤติ หน้าที่ความรับผิดชอบ คือ

1.1 งานคดีอาญา

1.1.1 รวบรวมข้อมูลและประมวลผล รายงานข้อเท็จจริงในคดีอาญา เพื่อให้การเสนอความเห็นต่อศาลสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพข้อเท็จจริงของเด็กและเยาวชน

1.1.2 ร่วมเผยแพร่ให้ความรู้ด้านกฎหมาย อาชญาวิทยา การอบรม เลี้ยงดู และอื่น ๆ เพื่อป้องกันการกระทำผิด ร่วมประสานเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

1.1.3 ดำเนินงานตามกระบวนการประชุมกลุ่มครอบครัวและชุมชน ในคดีที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กรมกำหนด เพื่อหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

1.1.4 ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ที่เข้าสู่กระบวนการ

1.1.5 ปฏิบัติงานเชิงสหวิชาชีพร่วมกับบุคลากรด้านอื่นในกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน

1.2 งานคดีครอบครัว

1.2.1 ดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รวบรวมหลักฐาน สอบปากคำ ผู้ร้อง โจทก์ จำเลย ผู้เยาว์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประมวลข้อเท็จจริงได้อย่างครบถ้วน วิเคราะห์ และเสนอความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม

1.2.2 ประมวลรายงานข้อเท็จจริงคดีครอบครัวให้ทันตามกำหนด ระยะเวลา และตามเงื่อนไขของกฎหมาย

1.2.3 เผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการด้านคดีครอบครัวแก่ประชาชนทั่วไป

1.3 งานกำกับการปกครอง

1.3.1 กำกับการปกครองตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย เพื่อให้การกำกับการปกครองเป็นไปตามคำสั่งศาลและเป็นการพิทักษ์คุ้มครองและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์

1.3.2 ดำเนินการจัดทำข้อกำหนดในการกำกับการปกครอง เพื่อให้การกำกับการปกครองเป็นไปตามคำสั่งศาลและเป็นการพิทักษ์คุ้มครองและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์

1.3.3 ติดตามรวบรวมทรัพย์สิน ตลอดจนดูแลการใช้จ่ายทรัพย์สินของผู้เยาว์ให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้เยาว์ ผู้ไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

1.3.4 สอดส่องการใช้อำนาจปกครองของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ ให้เป็นไปเพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์

1.3.5 สอดส่องการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ ให้เป็นไปตามคำสั่งศาล

1.3.6 รายงานความเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝากในคดีกำกับการปกครองต่อผู้บังคับบัญชาเป็นระยะ

1.3.7 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2. นักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ

2.1 ดำเนินการตามแผนงานและโครงการ ข้อตกลงความร่วมมือในการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก

2.2 พัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการ และองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านการประสานกิจกรรมชุมชนในการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเยาวชน และครอบครัว

2.3 ประสานงานเชิงสหวิชาชีพ ด้านกิจกรรมชุมชน และประสานเครือข่ายเพื่อการบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู และสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดตามสภาพปัญหาและความจำเป็น และที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2.4 เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการประสานส่งต่อเพื่อการสงเคราะห์เด็ก เยาวชน และครอบครัว ตลอดจนถึงติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว

2.5 ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในการดูแล และการสงเคราะห์ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินชีวิตภายหลังการปล่อยตัว

2.6 เฝ้าระวังและนำเสนอปัญหาความเปลี่ยนแปลงของชุมชนหรือสังคมที่มีผลกระทบต่ออาการเกิดอาชญากรรมที่กระทำโดยเด็กและเยาวชน และจัดกิจกรรมเชิงรุกร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริม ป้องกัน และพัฒนาเด็กและเยาวชน มิให้กระทำความผิด รวมทั้งจัดให้มีการเผยแพร่แก่หน่วยงานและประชาชน

3. กลุ่มงานบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ

3.1 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อร่วมจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน และจัดทำแผนบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู รวมทั้งการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

3.2 ให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านสังคมสงเคราะห์แก่เด็ก เยาวชน และครอบครัว พร้อมทั้งส่งต่อเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาและมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือทางด้านสังคมสงเคราะห์

3.3 ปฏิบัติงานเชิงสหวิชาชีพร่วมกับบุคลากรด้านอื่น ในการส่งเสริมสุขภาพ การเฝ้าระวังโรคระบาด การจำแนก และทุกขั้นตอนการบำบัด ฟื้นฟูพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และการบำบัดด้านยาเสพติด รวมทั้งจัดส่งข้อมูลไปยังส่วนที่เกี่ยวข้อง

3.4 จัดทำรายงานการประเมินผลความเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม การเลื่อนชั้นเด็กและเยาวชน และรายงานในกรณีพิเศษต่าง ๆ

3.5 ให้คำปรึกษาแนะนำอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานและหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งประชาชนเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

3.6 วางระบบและแผนการปฏิบัติงานของกลุ่มที่รับผิดชอบ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสนอแนะประกอบการพัฒนาและวางแผนด้านการสังคมสงเคราะห์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนดนโยบาย แผนการ แนวทางหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานต่าง ๆ ของผู้บังคับบัญชา

3.7 ประสานงานด้านการสังคมสงเคราะห์กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น NGO มูลนิธิต่าง ๆ ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านการสังคมสงเคราะห์

4. นักจิตวิทยา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ

4.1 ตรวจวินิจฉัยทางจิตวิทยาคลินิก โดยใช้เครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาคลินิกที่เป็นมาตรฐาน เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาพฤติกรรมและสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

4.2 จำแนกประเภทเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ และปัจจัยความจำเป็นในการบำบัดฟื้นฟูของเด็กและเยาวชน เพื่อกำหนดแนวทางการบำบัดฟื้นฟูให้เหมาะสม

4.3 ร่วมประชุมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตวิทยาที่สัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนทางการบำบัดและการช่วยเหลือให้สอดคล้องกับความจำเป็นของเด็กและเยาวชน

4.4 บำบัดฟื้นฟูทางจิตวิทยาตามแผนบำบัดฟื้นฟูที่ได้กำหนดไว้ ทั้งเป็นรายบุคคล ครอบครัวยุ และแบบกลุ่ม

4.5 ประเมินและติดตามผลการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน

4.6 ประสานงานเพื่อการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนทั้งในระดับกลุ่มงานและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.7 ศึกษาวิจัยและพัฒนางานด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด เพื่อพัฒนาการประเมินและบำบัดทางจิตวิทยา และป้องกันปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

4.8 ศึกษาวิเคราะห์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อจัดทำแผนงานโครงการ พัฒนางานวิชาการเพื่อดำเนินการเชิงรุกในการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพจิตชุมชน

4.9 นิเทศงาน สอนงาน ฝึกอบรม และให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยาแก่นักจิตวิทยาและนักศึกษานิเทศงาน

4.10 ปฏิบัติงานเชิงสหวิชาชีพในการจำแนก บำบัด ฟื้นฟู และติดตามประเมินผล

4.11 ศึกษาวิเคราะห์ เสนอแนวทางวิธีการช่วยเหลือบำบัดเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชน โดยสนับสนุนให้เครือข่ายหน่วยงานองค์กรบุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

4.12 ร่วมกับศูนย์ฝึกและอบรมในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในด้าน การปรับตัว การส่งเสริมสุขภาพจิตของเด็กและเยาวชน และครอบครัว

4.13 จัดทำแผนการปฏิบัติงาน บันทึกผลการดำเนินการ และสรุปผลการปฏิบัติการ รวมทั้งวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านจิตวิทยาต่อไป

4.14 ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานหลักที่ไม่มีบุคลากรอื่นทำแทนได้

3. ระบบขั้นตอนการทำงาน

3.1 ระบบขั้นตอนการทำงานคดีอาญา

การรับตัวเด็กและเยาวชน (การรับตัวมี 2 ประเภท คือ การรับตัวในเวลาราชการรับตัวที่สถานพินิจ ส่วนการรับตัวนอกเวลาราชการให้รับตัวที่สถานแรกรับ เว้นแต่ในสถานพินิจที่ไม่มีสถานแรกรับ ให้รับตัวที่สถานพินิจ) ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดมาตรฐานการรับตัวเด็กและเยาวชนในเวลาราชการ ใช้เวลา 30 นาที

3.1.1 วัตถุประสงค์

3.1.1.1 เพื่อให้การควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชน ถูกต้องตามกฎหมาย และต้องได้รับการลงทะเบียนไว้โดยทันที (กฎของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งถูกลิขิตรอนเสรีภาพ ข้อ 20)

3.1.1.2 เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการในหน่วยงาน และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

3.1.2 มาตรฐาน

3.1.2.1 การรับตัวเด็กและเยาวชนจากพนักงานสอบสวน หรือรับตัวเด็กและเยาวชนที่สถานพินิจ หรือศาลอื่นส่งมา ซึ่งต้องมีตัวเด็กและเยาวชนผู้ถูกกล่าวหาและหนังสือแจ้งการจับกุม หรือมีตัวจำเลยและหมายศาล คำสั่งศาล พร้อมหนังสือนำส่งกรณีเด็กและเยาวชนเป็นจำเลยที่เข้ารับการฝึกอบรมตามคำพิพากษาของศาลอื่น

3.1.2.2 การตรวจสอบเอกสาร ใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที (ในเรื่องข้อหาอำนาจควบคุมจากหนังสือแจ้งการจับกุมรวมถึงอำนาจควบคุมที่ผ่านมาขอด้วยกฎหมายหรือไม่)

3.1.2.3 ตรวจสอบความถูกต้อง หนังสือแจ้งจับกุมในส่วนที่สำคัญ

1. ชื่อตัว ชื่อสกุล

2. วัน เดือน ปี และอายุ (ขณะกระทำความผิด ต้องมีอายุเกิน 10 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์)

3. ชื่อกล่าวหา วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ

4. การกระทำผิด หรือมีถิ่นที่อยู่ในเขตอำนาจศาลเยาวชน

และสถานพินิจนั้น

5. การส่งตัวไปควบคุมในสถานพินิจ

5.1 ไม่เกิน 24 ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลามาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน (ไม่นับเวลาเดินทางมายังสถานพินิจฯ)

5.2 เกิน 24 ชั่วโมง ต้องมีเหตุผลประกอบ

5.3 เกิน 48 ชั่วโมง ต้องปรากฏว่าเคยฝากขังมาก่อน หรือได้รับการปล่อยชั่วคราวไป

5.4 เกิน 30 วัน พนักงานสอบสวนต้องขอคัดฟ้องและได้รับอนุญาตจากศาลหากไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง และไม่มีเหตุอันควรตามข้อ 5.2 ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะรับตัวไว้ในความควบคุม

3.1.2.4 จัดให้มีสมุดรับตัวเด็กและเยาวชน สมุดทะเบียน (หรือสมุดสารบบ) เด็กและเยาวชน ทะเบียนคุมการคัดฟ้องพร้อมวันที่ครบกำหนดฟ้องของแต่ละสำนวนคดี ทะเบียนคุมสำนวนที่มีการฟ้อง (คดีดำ) และสมุดคุมสำนวนที่มีการหลบหนี สมุดนัดวัน เวลา ฟังผลการฟ้องของคดี

หัวหน้าฝ่ายคดี หัวหน้าเจ้าหน้าที่ธุรการคดีจะเป็นผู้กำกับดูแล ความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกข้อมูลในทะเบียนและสมุดต่าง ๆ กำกับดูแลให้เด็กหรือเยาวชน ผู้ปกครอง หรือนายประกันได้รับทราบผลคดีตามระบบงานที่กำหนดไว้ ให้คำแนะนำปรึกษา และแก้ไขปัญหากรณีเด็ก เยาวชน ผู้ปกครอง หรือนายประกันไม่เข้าใจ ไม่พอใจ บริการที่ได้รับพร้อม บันทึกปริมาณปัญหาที่ได้รับจากการร้อง และวิธีการแก้ไข ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของ รายงานสถิติผลงานประจำเดือน

3.1.2.5 การลงทะเบียนตามแบบมาตรฐานการลงทะเบียนทางระบบ ข้อมูลสารสนเทศใช้เวลาไม่เกิน 10 นาที

3.1.2.6 การตรวจค้นร่างกายเด็กและเยาวชนใช้เวลา 5 นาที โดยให้ตรวจค้นในสถานที่ซึ่งจัดไว้เป็นการเฉพาะ หรือสถานที่เหมาะสม เพื่อยับยั้งการนำเข้ามาของสิ่งของที่ผิดระเบียบ หรือสิ่งของต้องห้ามเข้าภายในสถานควบคุม ซึ่งได้แก่

1. เงินสด หรือทรัพย์สินมีค่าอื่น
2. เครื่องมือสื่อสารทุกชนิด
3. สารเสพติด หรือสารที่อาจก่อให้เกิดอาการมินเมา
4. เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ บุหรี่ หรือยาเส้น
5. สิ่งตีพิมพ์ หรือสื่อลามกอนาจารที่ยั่วยุให้เกิดอารมณ์ทางเพศ
6. อาวุธ หรือสิ่งของที่อาจใช้เป็นอาวุธ หรืออาจก่อให้เกิดอันตราย

หรืออัศศิภัย

7. วัสดุ อุปกรณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจนำไปใช้ในการก่อเหตุร้าย หรือกระทำการอันผิดระเบียบ หรือฝ่าฝืนข้อบังคับ

8. ยารักษาโรคทุกชนิด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์

9. สิ่งอื่น ๆ ที่ทางราชการเห็นว่าไม่สมควร

โดยข้อ 3 – 7 เป็นรายการสิ่งของผิดระเบียบที่ห้ามนำเข้าไปในสถานควบคุม ให้ยึดและทำลายสิ่งของต้องห้าม ส่วนเงิน ทรัพย์สินมีค่าอื่น และยารักษาโรคให้นำฝากไว้ตามระเบียบ หรือมอบแก่ผู้เกี่ยวข้องดูแล

3.1.2.7 การตรวจค้นร่างกายเด็กและเยาวชน มี 2 ลักษณะ คือ การตรวจค้นตามตัว หรือใช้มือตรวจร่างกาย และการตรวจค้นโดยการให้ถอดเสื้อผ้า ให้เจ้าหน้าที่ชายตรวจค้นตัวเด็กหรือเยาวชนชาย เจ้าหน้าที่หญิงตรวจค้นตัวเด็กหรือเยาวชนหญิง การตรวจค้นให้กระทำด้วยความสุภาพและละมุนละม่อม

3.1.2.8 การตรวจค้นตามตัว หรือการใช้มือตรวจตามร่างกาย โดยการแจ้งให้เด็กและเยาวชนทราบ ให้ล้วงกระเป๋า ดึงเสื้อออกมาจากกางเกง ถอดหมวก หรือเสื้อคลุมออก ให้เด็กและเยาวชนยืนกางแขนทั้งสองข้างและถ่างขาออก ระยะห่างขนาดใหญ่ เริ่มตรวจจากด้านหลัง เริ่มจากศีรษะ คอ หัวไหล่ ตลอดจนแขนและรักแร้ ลำตัว แผ่นหลัง เต้านม ท้องเอว ขอบกางเกง ปกเสื้อ ขอบแขนเสื้อ ตะเข็บ และส่วนต่าง ๆ ของเสื้อและกางเกงอย่างละเอียด จากนั้นตรวจขาทั้งสองข้าง ทั้งด้านนอก ด้านในและส่วนง่าขา ตรวจร่องเท้าที่ละข้าง และตรวจภายในรองเท้า ซับในหรือที่ร่องรองเท้า พื้นรองเท้า และสันเท้า สำหรับเด็กและเยาวชนหญิงให้ตรวจเสื้อชั้นในอย่างละเอียดอีกด้วย

3.1.2.9 การตรวจค้นโดยการให้ถอดเสื้อผ้า โดยให้เด็กและเยาวชนถอดเครื่องแต่งกาย หมวก ผ้าคาดศีรษะ วิก ฟันปลอม เครื่องประดับ ตรวจค้นเสื้อผ้า รวมทั้งรองเท้า ตรวจสอบผ้าพันแผล ที่ปิดแผล ผ้าพันแขน หรือที่คล้องแขนอย่างละเอียด ให้เด็กและเยาวชนกางแขนและขาออก ให้ใช้มือขยี้ผม หรือผู้ตรวจใส่ถุงมือและคลำศีรษะเด็กหรือเยาวชนแทน เพื่อให้สิ่งของที่แอบซ่อนไว้ที่หนังศีรษะหรือเส้นผมหลุดออกมาให้เด็กหรือเยาวชนอ้าปาก ถอดฟันปลอมและใช้ไฟฉายส่องดูภายในช่องปากและไต่ลิ้น ตรวจจมูกและหู โดยใช้ไฟฉายส่องให้เด็กและเยาวชนกางนิ้วมือ และตรวจทั้งหลังมือและฝ่ามือ รวมทั้งให้เด็กและเยาวชนแยกเท้าขึ้นมาที่ละข้างและขยับนิ้วเท้า และตรวจใต้ฝ่าเท้า

1. พิมพ์ลายนิ้วมือ ใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที
2. ตรวจสอบทะเบียนราษฎร ใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที

3.2 การส่งตัวเด็กและเยาวชนไปยังสถานที่ควบคุม

การส่งตัวเด็กและเยาวชนไปควบคุมตัวไว้ในสถานแรกรับเป็นไปด้วยความรวดเร็วและปลอดภัยใช้เวลา 10 นาที

3.2.1 วัตถุประสงค์

3.2.1.1 เพื่อให้การปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างเหมาะสม ในลักษณะที่สอดคล้องกับการส่งเสริมสำนึกในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และคุณค่าของเด็ก การเคารพต่อสิทธิเด็ก สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้อ 40 และตามกฎของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งถูกถูกรอนเสรีภาพ ข้อ 20, 21, 22 และ 26)

3.2.1.2 เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการละเมิดสิทธิ

3.2.1.3 เพื่อให้การส่งต่อมีประสิทธิภาพ

3.2.2 มาตรฐาน

3.2.2.1 การส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถานแรกรับ (ในเรื่องหนังสือแจ้งการจับกุม พร้อมหมายเลขประจำตัว)

3.2.2.2 ยานพาหนะที่ใช้ในการรับส่งเด็กและเยาวชน (โดยจะต้องมีแสงสว่าง และการระบายอากาศอย่างเพียงพอ)

3.3 การมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านคดี

การมอบหมายคดีให้กับพนักงานคุมประพฤติดำเนินการ ใช้เวลา 10 นาที

3.3.1 วัตถุประสงค์

3.3.1.1 เพื่อให้การบริหารงานด้านคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.1.2 เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบคดีที่ชัดเจน และเอื้ออำนวยความสะดวกต่อเด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในการติดต่อประสานสอบถามความก้าวหน้าหรือความเป็นไปเกี่ยวกับคดี

3.3.1.3 เพื่อเป็นการพิทักษ์ สิทธิ ประโยชน์ของเด็กและเยาวชน

3.3.2 มาตรฐาน

3.3.2.1 มีการควบคุมการปฏิบัติงานด้านคดีให้สามารถดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3.3.2.2 มีการมอบหมายงานที่มีประสิทธิภาพ

3.3.2.3 เจ้าหน้าที่ธุรการคดีจะดำเนินการกำหนดวัน เวลาคำหมายให้นำประกันนำผู้ได้รับการปล่อยชั่วคราวมาฟังผลคดีในวันที่ครบกำหนดฟ้อง รวมทั้ง ชี้แจงเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในวันไปขึ้นศาลหากถูกฟ้อง ประทับรับรองวันจับกุมตัวในเอกสารการขอผิดฟ้องครั้งแรกของพนักงานสอบสวน และรับรองการควบคุมหรือปล่อยชั่วคราวในสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน

3.3.2.4 มีการบันทึกข้อมูลในสมุดทะเบียนคุมการผิดฟ้องหรือสมุดทะเบียนคุมสำนวนฟ้อง หลังจากรับหนังสือแจ้งเรื่องการฟ้อง ผิดฟ้อง หรือไม่ฟ้องแล้ว

ในกรณีศาลรับฟ้อง ให้ลงทะเบียนรับสำเนาคำฟ้องจากศาล ทำหนังสือจัดส่งรายงานข้อเท็จจริงและผลการจำแนกประเภทพร้อมความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อศาล ส่งหมายควบคุมตัวและสำเนาฟ้องให้หน่วยควบคุม เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจฯ มีหน้าที่แจ้งเรื่องการฟ้องให้เด็กหรือเยาวชนรับทราบให้เด็กหรือเยาวชนลงลายมือชื่อและวันเวลาเป็นหลักฐานว่ารับทราบการฟ้องแล้ว พร้อมให้คำแนะนำหรือจัดให้มีผู้สามารถให้คำปรึกษาด้านคดีเด็กและเยาวชนได้ และให้หรือเตรียมการถูกเปิดตัวมาพิจารณาคดีตามคำสั่งศาลต่อไป

เจ้าหน้าที่ธุรการทั่วไปจะดำเนินการรวบรวมผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย รวบรวมสถิติของเด็กและเยาวชนและรายงานหรือจัดส่งสถิติให้บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ จังหวัดจัดให้มีการทำลายสำนวนตามระเบียบงานสารบรรณที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดให้มีการประชุมประเมินการให้บริการของธุรการคดีอาญาพร้อมระดมความคิดเห็น กำหนดแผนงาน หรือโครงการปรับปรุงการให้บริการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดให้มีการพัฒนาบุคลากร มีสัมมนากับองค์กรตัวแทนหน่วยงานเครือข่ายของกระทรวงยุติธรรมและบุคคลในชุมชน เผยแพร่สถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ผลงาน

การให้บริการของสถานพินิจฯ แผนงาน หรือโครงการที่จะทำในอนาคตอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และจัดเก็บรายงานการประชุม รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม เอกสารสถิติประกอบการประชุม และส่งมอบให้เมื่อได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการตรวจสอบงานที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่ได้รับหนังสือขอความร่วมมือให้อายัดเด็กหรือเยาวชนไว้ในคดีอื่น ๆ นั้น ให้แจ้งพนักงานสอบสวนเร่งนำหนังสือแจ้งจับกุมมาส่งให้สถานพินิจฯ หรือดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินคดีต่อไป

3.4 การจำแนกประเภทเด็กและเยาวชน

เป็นการจำแนกขั้นต้น (ระยะรับตัว - 1 สัปดาห์)

3.4.1 วัตถุประสงค์

3.4.1.1 เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตปล่อยตัวชั่วคราว

3.4.1.2 เพื่อการดูแลและการปฏิบัติตัวเด็กในกรณีที่ไม่ได้ปล่อยตัว

ชั่วคราว

3.4.1.3 เพื่อดำเนินการหันเหคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม

3.4.1.4 เพื่อพิจารณาส่งเด็กและเยาวชนไปรับการจำแนกในขั้นต่อไป

3.4.2 มาตรฐาน

3.4.2.1 ระยะเวลาดำเนินการภายใน 7 วัน นับตั้งแต่รับตัวเด็กและเยาวชน

3.4.2.2 การประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนโดยใช้แบบ SDQ (The Strengths and Difficulties Questionnaire)

3.4.2.3 เกณฑ์การพิจารณาปล่อยชั่วคราว มีดังนี้

ตารางที่ 2-1 : เกณฑ์การพิจารณาปล่อยชั่วคราว

ปัจจัยที่พิจารณา	อนุญาตประกันโดยไม่มีเงื่อนไข	อนุญาตประกันโดยมีหลักประกันและมีเงื่อนไข
1. อัตราโทษ 2. ความปลอดภัยของเด็กและเยาวชน 3. ภาระรับผิดชอบของเด็ก/เยาวชน 4. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว	1. โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี 2. ไม่มีผู้ปองร้าย 3. ไม่ตกเป็นเครื่องมือในการกระทำผิด 4. ต้องหาเลี้ยงครอบครัว	1. โทษจำคุกเกินกว่า 5 ปี 2. มีความไม่ปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชน 3. ตกเป็นเครื่องมือในการกระทำผิด 4. ไม่มีภาระรับผิดชอบ

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

ตารางที่ 2-1 : เกณฑ์การพิจารณาปล่อยชั่วคราว (ต่อ)

ปัจจัยที่พิจารณา	อนุญาตประกัน โดยไม่มีเงื่อนไข	อนุญาตประกัน โดยมีหลักประกันและมีเงื่อนไข
5. การศึกษา/อาชีพ 6. ประวัติการกระทำผิด 7. การใช้ยาและสารเสพติด 8. มีความพร้อมของครอบครัว 9. การเจ็บป่วยทางกาย,จิต	5. มีบุตรต้องดูแล 6. ยากจน 7. เป็นนักเรียน กำลังศึกษาอยู่ 8. ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง 9. ไม่เคยกระทำผิดมาก่อน 10. ไม่มีประวัติใช้ยาและสารเสพติด บิดามารดามีอาชีพมั่นคง แผนการดูแล แก่ไข 11. มีอาการเจ็บป่วยที่ต้องดูแลใกล้ชิด	5. ไม่มีปัญหาการเงินในครอบครัว 6. ไม่เรียนหนังสือ 7. ไม่ได้ทำงาน 8. กระทำความผิดซ้ำ 9. มีประวัติใช้ยาและสารเสพติด 10. นายประกันไม่ได้พักอยู่ด้วย 11. ผู้ปกครองหย่อนการดูแล 12. ครอบครัวเป็นผู้ใช้ให้กระทำผิด 13. ไม่มีอาการเจ็บป่วย

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

3.4.2.4 เกณฑ์การพิจารณาการดูแลกรณีที่ต้องถูกควบคุมตัว ดังนี้

ตารางที่ 2-2 : เกณฑ์การพิจารณาการดูแลกรณีที่ต้องถูกควบคุมตัว

ปัจจัยที่พิจารณา	เกณฑ์การพิจารณา	การดำเนินการ
- เพศ - อายุ ขนาดร่างกาย - คดี - สุขภาพ - เชื้อชาติ / สัญชาติ - ศาสนา - เบี่ยงเบนทางเพศ - เป็นภัยอันตราย	- ชาย/หญิง - 10 ปีบริบูรณ์/10-14 ปี/14 ปี ขึ้นไป - รุนแรง/ไม่รุนแรง/กระทำผิดซ้ำ - แข็งแรง / เจ็บป่วย / โรคติดต่อ - ไทย/ต่างชาติ - พุทธ/คริสต์/อิสลาม - ไม่เหมาะสมกับเพศ - ภัยต่อผู้อื่น/เจ้าหน้าที่ผู้ดูแล	- แยกนอน - แยกนอน - แยกนอน - แยกนอน/แยกดูแล บำบัด - ดูแลต่างชาติใกล้ชิด - แยกพิธีกรรม/อาหาร - แยกนอน/ดูแลใกล้ชิด - ดูแลใกล้ชิด

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

3.4.2.5 เกณฑ์พิจารณาการหันเหคดีโดยใช้มาตรา 63

ตารางที่ 2-3 : เกณฑ์พิจารณาการหันเหคดี

ปัจจัยที่พิจารณา	เกณฑ์พิจารณา
- อัตราโทษ	- โทษจำคุกน้อยกว่า 5 ปี
- การรู้สำนึกผิด	- รับสารภาพ
- ประวัติการกระทำผิด	- กระทำผิดครั้งแรก
- การบรรเทาผลร้าย	- มีการชดใช้
- ผู้เสียหาย	- ยินยอม

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

3.4.2.6 เกณฑ์พิจารณาส่งเข้ารับการจำแนกเพื่อหาสาเหตุของการกระทำผิดและวางแผนแก้ไข ดังนี้

ตารางที่ 2-4 : เกณฑ์พิจารณาส่งเข้ารับการจำแนกเพื่อหาสาเหตุของการกระทำผิดและวางแผนแก้ไข

ปัจจัยที่พิจารณา	ผลการประเมิน	การดำเนินการ
การประเมินปัญหาพฤติกรรม 5 ด้าน ได้แก่		
1. ด้านอารมณ์	1. อยู่ในเกณฑ์ปกติ	1. ดำเนินการด้านคดี
2. ด้านพฤติกรรมเกร	2. อยู่ในเกณฑ์เสี่ยง	ตามปกติ
3. ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	3. อยู่ในเกณฑ์มีปัญหา	2. ส่งจำแนก
4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน		3. ส่งจำแนก
5. ด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม		

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

3.4.2.7 เกณฑ์พิจารณาเพื่อตัดสินใจด้านคดี ดังนี้

ตารางที่ 2-5 : เกณฑ์พิจารณาเพื่อตัดสินใจด้านคดี

ระดับปัญหา/การดำเนินการด้านคดี	ปัจจัยที่พิจารณา	เกณฑ์พิจารณา
ระดับน้อย เสนอใช้มาตรา 63	1. ปัญหาส่วนตัว/ครอบครัว 2. ศักยภาพในการแก้ไข 3. ประเภทคดี	1. ไม่มีปัญหา 2. เป็นนักเรียน/ทำงาน/มีแผนการแก้ไข 3. ไม่ใช่คดีนโยบาย คดีไม่รุนแรง เข้าเกณฑ์การใช้ FCGC
ระดับปานกลาง เสนอคุมประพฤติ	1. การใช้ FCGC 2. ประวัติการกระทำผิด 3. การแก้ไขโดยชุมชน 4. เจตคติชุมชน 5. ความพร้อมของครอบครัว 6. สิ่งแวดล้อม 7. เงื่อนไขปล่อยตัวชั่วคราว 8. การคบเพื่อน	1. เคยใช้แล้วแต่ไม่สำเร็จ 2. กระทำผิดซ้ำ 3. สามารถแก้ไขได้ในชุมชน 4. ทางบวก 5. มีการเลี้ยงดูตามที่เหมาะสมตาม อัตราภาพ 6. เอาใจใส่เด็ก เยาวชนดี 7. ให้ความร่วมมือกับสถานพินิจ 8. ไม่อยู่ในแหล่งมั่วสุม
ระดับปานกลาง เสนอคุมประพฤติ	9. คุมประพฤติในโรงเรียน และสถานประกอบการ 10. ประวัติความประพฤติ เสียหาย 11. พฤติการณ์แห่งคดี	9. ประพฤติตามเงื่อนไข 10. ไม่คบเพื่อนชั่ว 11. ปานกลาง สม่่าเสมอ 12. ไม่มี 13. ไม่ร้ายแรง
ระดับมาก เสนอฝึกอบรม	1. เกณฑ์คุมประพฤติ 2. ประวัติการกระทำผิดซ้ำ 3. แก้ไขโดยชุมชนภายนอก 4. เจตคติชุมชน 5. พฤติการณ์คดี 6. สภาพแวดล้อมชุมชน 7. การเลี้ยงดู ดูแลของ ครอบครัว 8. เงื่อนไขปล่อยตัวชั่วคราว 9. การคบเพื่อน 10. ความประพฤติในโรงเรียน	1. ไม่ผ่านเกณฑ์คุมประพฤติ 2. เกินกว่า 2 ครั้ง 3. แก้ไขไม่ได้ 4. ทางลบ 5. เสียหายมาก 6. แหล่งเสื่อมโทรม 7. ไม่เหมาะสม ปล่อยปละละเลย 8. ผิดเงื่อนไข 9. คบเพื่อนชั่วไม่ดี 10. ผิดระเบียบ

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สหการณ์ เพ็ชรนรินทร์ (2559) ศึกษาารูปแบบและความร่วมมือของโรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันการกระทำผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนของโรงเรียนพนมอดุลวิทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวในอำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนพนมอดุลวิทยาและองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว มีรูปแบบและระบบในการป้องกันเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาที่ชัดเจน กล่าวคือ โรงเรียนพนมอดุลวิทยา ได้สนับสนุนกิจกรรมในยามว่างของเยาวชนหลังเลิกเรียนและเสาร์ อาทิตย์ โดยจัดให้มีชมรม วงดนตรี สากลและวงดนตรีลูกทุ่ง เพื่อลดความเสี่ยงในด้านการออกไปเที่ยวเตร่ข้างนอกโดยศูนย์ยุติธรรมชุมชน ให้การสนับสนุนงบประมาณ เครื่องแต่งกายและสถานในการฝึกซ้อม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ป้องกันปัญหาของเยาวชน โดยจัดกิจกรรมการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเยาวชนในหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลหนองยาวโดยการเข้าค่ายปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกัน รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น โดยคัดเลือกเยาวชนรุ่นพี่ในหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาให้กับรุ่นน้องในชุมชนได้ด้วย ในด้านการตรวจตราเพื่อป้องกันการกระทำผิดในโรงเรียนและองค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว มีความคล้ายคลึงกัน โดยมีการตรวจตราความสงบเรียบร้อยในทุกพื้นที่ของโรงเรียนและของตำบล สำหรับการแก้ไขปัญหาเยาวชนในกรณีที่ยาวชนเกิดข้อพิพาทโรงเรียนพนมสารคามได้ใช้รูปแบบการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทจากคณะกรรมการภายในโรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาว ใช้กลไกคณะกรรมการระงับข้อพิพาทผ่านทางศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลหนองยาว มีข้อเสนอแนะคือ เพิ่มบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองยาวในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว เด็กและเยาวชน ด้วยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาครอบครัวเด็กและเยาวชน ส่วนโรงเรียนพนมอดุลวิทยา ควรมีการคัดกรองนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและมีระบบในการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมทั้งสองหน่วยงานควรสร้างความร่วมมือที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้ ภาครัฐควรสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษาทำหน้าที่ในการป้องกันเด็ก และเยาวชนกระทำความผิดทางอาญาที่ชัดเจน

กาญจนา คุณารักษ์ (2555) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด กรณีศึกษาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำ คือ ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครอง ระบบสังคม และระบบการศึกษา แต่สาเหตุที่แท้จริง คือ 1. ไม่ตระหนักรู้ว่าการเสพยาเป็นการกระทำผิดกฎหมาย 2. กลับไปคบหาสมาคมกับเพื่อนกลุ่มที่เสพยา 3. ขาดโอกาสในการเข้ารับการดูแลรักษา บำบัด พื้นฟูอย่างถูกต้อง 4. ขาดระบบสังคมที่มีประสิทธิภาพคอยช่วยเหลือ 5. ครอบครัวผู้ปกครองมีการศึกษาน้อยไม่ทราบวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง 6. ขาดแรงจูงใจที่จะเลิกเสพยา 7. ไม่ตั้งใจที่จะเลิกเสพยาอย่างจริงจัง 8. สังคมไม่ยอมรับและไม่ให้อีกกรณีรูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำที่พัฒนาขึ้น มี 13 ส่วนประกอบ คือ 1. เป้าประสงค์ของการป้องกัน 2. แผนการป้องกัน 3. นโยบายการป้องกัน 4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 5. การประเมินความเสี่ยง 6. การตระหนักรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของเยาวชน 7. การคัดกรอง 8. กิจกรรมและโปรแกรมการป้องกัน 9. การให้คำปรึกษาแนะนำ 10. การส่งต่อ ติดตาม

และประเมินผล 11. การมีความตั้งใจมุ่งในการป้องกัน 12. การมีอาชีพ และ 13. การมีเครือข่ายโดยอาจเรียกรูปแบบนี้ว่า GP-PLANSACTION MODEL ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้การประเมินและรับรองแล้ว

อุษา น่วมเพชร (2554) ศึกษาไป โดยใช้ทฤษฎีแหล่งทักษะภายในตนเอง (Learned Resourcefulness) ของ Michael Rosenbaum ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 15-18 ปี ใช้สารเสพติดในครั้งแรกเมื่ออายุเฉลี่ย 14.25 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาทางจิตเวชร้อยละ 80 และพบว่าการครุ่นคิดมีความสัมพันธ์เชิงทำนายกับกลุ่มอาการซึมเศร้า และกลุ่มอาการวิตกกังวล ส่วนแหล่งทักษะภายในตนเองจะมีความสัมพันธ์เชิงทำนายกับความผิดปกติทางบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคม โดยการครุ่นคิดสามารถทำนายกลุ่มอาการซึมเศร้าได้ร้อยละ 9 และสามารถทำนายกลุ่มอาการวิตกกังวลได้ร้อยละ 22 สำหรับแหล่งทักษะภายในตนเองสามารถทำนายความผิดปกติทางบุคลิกภาพแบบต่อต้านสังคมได้ร้อยละ 23 และผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าในการพัฒนาโปรแกรมเพื่อลดความเสี่ยงต่อปัญหาทางจิตเวชในวัยรุ่นที่มีประวัติใช้สารเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้น ควรส่งเสริมทักษะในการควบคุมตนเองและการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ

สาวิตรี ล้ำเลิศ (2552) การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด โดยประชากรที่ศึกษาเป็นเยาวชนหญิงที่กระทำความผิดในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี ปีพ.ศ.2551 ผลการวิจัยพบว่า 1. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับค่อนข้างน้อย 2. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่บิดามารดาอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน 3. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาแตกต่างกันมีระดับของพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 4. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน 5. เยาวชนหญิงที่กระทำความผิดที่เข้าโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการควบคุมตนเอง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

สมชาย ดีละม้าย (2551) ศึกษาสภาพและความต้องการของเด็กสถานพินิจเด็กและเยาวชนชาย กรณีศึกษาบ้านมุทิตา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี และกลับคืนสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ ไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ผลการวิจัยพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการของเด็กและเยาวชนในบ้านมุทิตา 1. บุคลากรที่มีจำกัดทั้งด้านปริมาณและความสามารถ ประการแรก เป็นผลมาจากด้านงบประมาณจากส่วนกลางที่จัดสรรมาให้กับทางศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตามีจำนวนจำกัดในการจ้างเจ้าหน้าที่บุคลากรในสายงานต่าง ๆ ประการที่สอง การฝึกอบรมวิชาชีพยังไม่มีการพัฒนาแบบในการฝึกและอบรมใหม่ ๆ อันเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและเป็นวิชาชีพที่มีหน่วยงานสามารถรองรับไปฝึกงานต่อหรือทำงานภายหลังจากพ้นการฝึกและอบรมไปแล้ว ประการที่สาม การเรียนการสอนยังขาดมาตรฐานตลอดจนเครื่องมือเครื่องมือมีจำนวนไม่ เพียงพอกับจำนวนเด็กและเยาวชนที่เข้ารับการฝึกอบรม

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโส

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโส แบบมีโครงสร้างในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อจะได้โครงสร้าง กระบวนการ รูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งผลการวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมเชิงรุก

1.1 จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโส ในกิจกรรมเชิงรุก ดังแสดงในตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 : แสดงมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรุก

กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
1. กิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา			1	4	2	4.14	3
2. กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา			1	3	3	4.29	2
3. กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ				4	3	4.43	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

1.2 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา

กิจกรรมเชิงรุก	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา	<p>1. โครงการนี้เป็นการเสริมสร้าง และปลูกฝังวัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธีแก่นักเรียน จะได้ช่วยขับเคลื่อนสังคมให้รู้จักการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธี ด้วยกระบวนการไกล่เกลี่ยมากยิ่งขึ้นในอนาคต แต่เห็นว่าโครงการลักษณะอย่างนี้จะเกิดขึ้นและยั่งยืนได้ อาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการบริหารหรือผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสนใจ เข้าใจและเห็นประโยชน์ ว่าสามารถเป็นการให้เกิดประโยชน์ได้ ไม่ใช่ทำเพราะถูกสั่งให้ทำ มิฉะนั้นศูนย์ประนีประนอมในโรงเรียนก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้หรือเกิดขึ้นได้แต่ไม่ยั่งยืน</p> <p>2. หากมีการอบรม ทำกิจกรรม และสร้างผู้ประนีประนอม ระหว่างสถาบันขึ้น ก็น่าจะลดปัญหาความขัดแย้ง การทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบันได้อีกทางหนึ่ง</p> <p>3. การสร้างผู้ประนีประนอม รุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา จะช่วยลดข้อพิพาท ฝึกให้รู้จักโอนอ่อนผ่อนปรน ลดทิวทัศน์ในการที่จะเอาชนะกัน และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้ได้ ในระยะยาวน่าจะมีส่วนช่วยให้คดีความลดน้อยลงได้บ้าง</p>

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

1.3 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา

กิจกรรมเชิงรุก	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา	<p>โครงการนี้เป็นการเสริมสร้าง และปลูกฝังวัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธีแก่นักเรียน จะได้ช่วยขับเคลื่อนสังคมให้รู้จักการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธี ด้วยกระบวนการไกล่เกลี่ยมากยิ่งขึ้นในอนาคต และเห็นว่าโครงการลักษณะอย่างนี้จะเกิดขึ้นและยั่งยืนได้ อาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการบริหารหรือผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสนใจ เข้าใจและเห็นประโยชน์ว่าสามารถเป็นการให้เกิดประโยชน์ได้ ไม่ใช่ทำเพราะถูกสั่งให้ทำ มิฉะนั้นศูนย์ประนีประนอมในโรงเรียนก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ หรือเกิดขึ้นได้แต่ไม่ยั่งยืน</p>

ตารางที่ 4-3 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ย
รุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา

กิจกรรมเชิงรุก	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา	โดยเน้นเรื่องการเคารพตนเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องเคารพและให้เกียรติต่อผู้อื่นด้วย โดยมีไอดอลจากผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมาเป็นแบบอย่าง

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

1.3 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่างๆ

กิจกรรมเชิงรุก	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่างๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นโครงการที่ดี เพราะจะทำให้ให้นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนมีความเข้าใจกฎหมายในระดับหนึ่ง ทำให้มีเกราะป้องกันในการถูกเอารัดเอาเปรียบได้บ้าง และเมื่อมีปัญหาด้านกฎหมายเกิดขึ้น ก็อาจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ทุเลาเบาบางลงได้อย่างถูกวิธีและชอบด้วยกฎหมาย 2. เป็นกิจกรรมที่ดี ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ด้านกฎหมายจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดได้ แต่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยน่าเป็นห่วงนัก กลุ่มที่น่าเป็นห่วงมากกว่า คือ กลุ่มที่อยู่นอกสถานศึกษา ควรหาวิธีการที่จะเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่กลุ่มที่อยู่นอกสถานศึกษา และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือ จะได้ประโยชน์มากกว่าแต่คงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2. กิจกรรมเชิงรับ

2.1 จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรับ ดังแสดงในตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 : แสดงมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรับ

กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
1. กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์			1	3	3	4.29	2
2. กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ			2	3	2	4.00	3
3. กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ		1	1	3	2	3.86	4
4. กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)				3	4	4.60	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2.2 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์

กิจกรรมเชิงรับ	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควร แยกกิจกรรมเด็กและผู้ปกครองคนละวันก่อน แล้ววันสุดท้ายให้พร้อมกัน 2. ควรขยายไปถึงผู้ที่ดูแลปกครองผู้เยาว์ตามความเป็นจริงด้วย เพื่อให้ได้เข้ามารับรู้ปัญหาของผู้เยาว์ และหาทางแก้ไขร่วมกัน 3. เป็นกิจกรรมที่ดี การให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกับบิดามารดา ผู้ปกครองก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมีโอกาสดูแลพูดคุย แสดงความรู้สึกในใจต่อกัน จะได้รับรู้ถึงความรักความห่วงใยซึ่งกันและกัน เพราะส่วนใหญ่เด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิดมาจากครอบครัวที่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวค่อนข้างห่างเหินกันขาดการดูแลเอาใจใส่กันเท่าที่ควร

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2.3 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ

กิจกรรมเชิงรับ	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควรสอบถามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่านอกจากหลักสูตรที่จัดขึ้นแล้ว ยังมีหลักสูตรใดบ้างที่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอีก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน ทุกครั้งที่มีการฝึกอบรม ควรเน้นเรื่องระเบียบความปลอดภัยและสอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนด้วย 2. ควรมีการติดตามผลงาน และวิเคราะห์ความเสี่ยง พร้อมสรุปรายงานเพื่อวัดประเมินทุกปี เน้นวิชาชีพ ที่นำไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงชีพได้จริง และให้ทุนประเดิมไม่มากนัก 3. ควรส่งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ อย่างเป็นทางการจะลักษณะ และใช้เวลาฝึกเป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลาพอสมควร เพื่อจะได้รับความรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง โดยส่งเข้ารับการฝึกที่ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2.4 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะดังแสดงในตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-8 : ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ

กิจกรรมเชิงรับ	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสวดมนต์ไหว้พระ และการทำสมาธิ เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาจิต ของเยาวชนได้ แต่ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพ ควรจัดอย่างต่อเนื่อง สถานที่จะต้องเหมาะสม เช่น ไม้ร้อน จะทำให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น 2. ควรคัดเลือกเด็ก เฉพาะผู้สมัครใจ และสนใจเข้าร่วมจริง ๆ เท่านั้น เพราะศาสนาและธรรมะ บังคับกันไม่ได้ และจะไม่ได้ผลสำเร็จ 3. ควรส่งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าบรรพชาเป็นสามเณรอย่างน้อย ไม่ต่ำกว่า 15 วัน จะได้เรียนรู้บาปบุญคุณโทษ และซึมซับเอาธรรมะเข้าสู่จิตใจ เพื่อให้จิตใจอ่อนโยน การฟังเทศน์เป็นครั้งคราว ไม่น่าจะเกิดประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนเท่าที่ควร

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2.5 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร) ดังแสดงในตารางที่ 4-9

ตารางที่ 4-9 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)

กิจกรรมเชิงรับ	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)	1. ควรจัดกิจกรรมค่ายทหารมากกว่า 2. อยากให้มีระยะเวลาในการอบรมพอสมควร 3. เป็นกิจกรรมที่ดี ช่วยเสริมสร้างให้ร่างกายแข็งแรง มีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบ ทำให้เป็นผู้มีความอดทน

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

การรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ เพื่อจะได้โครงสร้างกระบวนการ รูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งผลการวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมเชิงรุก

1.1 จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรุก ดังแสดงในตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-10 : แสดงมุมมองของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรุก

กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
1. กิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอม รุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา			10	4	10	4.00	2
2. กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ย รุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา		4	4	6	10	3.91	3
3. กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่อง กฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือ ประชาชนต่าง ๆ		2	6	5	11	4.04	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

1.2 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์
ในสถาบันการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4-11

ตารางที่ 4-11 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์
ในสถาบันการศึกษา

กิจกรรมเชิงรุก	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมการสร้าง ผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ ในสถาบันการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้วิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชนให้รู้จักการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยการเจรจา พุดคุยหาทางออกของปัญหาร่วมกัน 2. การทำหน้าที่เป็นผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ ยังเป็นการฝึกให้เยาวชนเป็นผู้ฟังที่ดี มีการพัฒนาทักษะการสื่อสาร แก้ปัญหาและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นนักคิดเชิงวิเคราะห์และเป็นการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำทำให้เกิดความมั่นใจเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง และเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ๆ ถือว่ามีความสำคัญยิ่งในการดำเนินการเชิงรุกของศาล
กิจกรรมการสร้าง ผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ ในสถาบันการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนานักเรียนแกนนำให้มีความรู้ความเข้าใจในการไกล่เกลี่ยยุติข้อพิพาทด้วยหลักสมานฉันท์และสันติวิธี ลดและแก้ไขปัญหาคือข้อขัดแย้งการทะเลาะวิวาทภายในสถานศึกษา 2. ควรให้ความรู้ด้านกฎหมายโดยเน้นเรื่องของการละเมิดต่อกันตาม ป.พ.พ. (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) มาตรา 420 “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” และการทำร้ายร่างกายตาม ป.อ. มาตรา 295 เด็กจะได้รู้จักเคารพสิทธิและไม่กล้าทำร้ายผู้อื่น 3. เสนอแนะให้ครูผู้สอนกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาษาไทยนำกระบวนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น เนื้อหาเรื่องความขัดแย้งในสังคม จัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยประนีประนอมมานำเสนอเป็นกลุ่ม ๆ ครูวิชาภาษาไทย ช่วยแนะนำ นักเรียนในเรื่องการดำเนินการประชุม การจดบันทึกการประชุม การสรุป การจับประเด็นความขัดแย้ง เป็นต้น

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

1.3 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 4-12

ตารางที่ 4-12 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา

กิจกรรมเชิงรุก	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่วยลดความขัดแย้งด้วยการเจรจาข้อยุติ อย่างมีเหตุผลแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนที่ผ่านการอบรมฯ มีความเป็นผู้ นำเป็นผู้มีความคิดเชิงบวก มีความเมตตา กรุณา มีจิตอาสา รวมทั้งเป็นตัวอย่งที่ดี ก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในโรงเรียน และสังคม 2. สร้างความภูมิใจให้แก่นักเรียนผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ถือเป็นการปลูกฝังสิ่งที่ดีให้แก่เยาวชนที่จะเติบโตเป็นประชาชนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต 3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นแกนนำในการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ คอยสอดส่องดูแลและส่งข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ภายในโรงเรียน สร้างสังคมให้ยอมรับ ส่งเสริม สนับสนุนคนทำดี และควรเพิ่มการกระจายให้ทั่วถึงทั้งโรงเรียน เอกชนด้วย โดยให้เน้นเรื่องความรักความสามัคคีต่อกัน

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

1.4 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ

กิจกรรมเชิงรุก	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควรให้ความรู้ด้านกฎหมายแบบยกตัวอย่างเหตุการณ์ปัจจุบัน ชี้ให้เห็นว่าเป็นความผิดอย่างไรในมุมมองของนักกฎหมายทำให้แผนเข้าใจง่าย 2. ให้เด็กเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเองและต่อผู้อื่น

ตารางที่ 4-13 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ (ต่อ)

กิจกรรมเชิงรุก	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ	3. ควรให้ความรู้ ในเรื่องของกฎหมายให้มากขึ้นกับเยาวชนควรยกตัวอย่างที่ดี และตัวอย่างในการกระทำความผิด ผลที่ได้รับเป็นอย่างไร 4. เพิ่มความถี่ในการให้ความรู้ เพื่อป้องปรามเยาวชนในสถานศึกษา เพื่อลดโอกาสในการกระทำความผิด 5. ควรจัดกิจกรรมในหลาย ๆ รูปแบบ จะทำให้นักเรียนสนใจ 5.1 การบรรยายประกอบ Power point 5.2 การแข่งขันตอบปัญหา 5.3 การทำกิจกรรมบทบาทสมมติ/ให้นักเรียนมีส่วนร่วม 5.4 การจัดนิทรรศการประกอบการตอบคำถาม

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2. กิจกรรมเชิงรับ

2.1 จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรับ ดังแสดงในตารางที่ 4-14

ตารางที่ 4-14 : แสดงมุมมองของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรับ

กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
1. กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์			9	3	12	4.13	2
2. กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ			10	2	12	4.08	3
3. กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ		1	6	7	10	4.08	3
4. กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)		1	8	1	14	4.16	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2.2 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 4-15

ตารางที่ 4-15 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์

กิจกรรมเชิงรับ	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ยอดเยียมระหว่างผู้ปกครองและเด็กเยาวชนที่อาจจะมีความสัมพันธ์ในอดีตที่ยอดเยียมแต่อาจจะไม่สัมผัสได้ถึงความรักความเข้าใจที่แท้จริงระหว่างกัน กิจกรรมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นซึ่งความสำคัญของแต่ละฝั่งและนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ยอดเยียมในอนาคต 2. เป็นกิจกรรมเชิงรับต้องใช้เวลาในการเยียวยา บำบัด ต้องนำมาแก้ไข บำบัด เข้ากิจกรรมร่วมกันทั้งผู้ปกครองและเยาวชน ติดตามผล โดยให้ผู้ปกครองรายงานเป็นระยะว่าเยาวชนเปลี่ยนแปลงดีขึ้น เป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ และสังคม 3. เป็นกิจกรรมแก้ไข บำบัด ที่ดีควรจัดให้มี เพราะเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งผู้ปกครองและเยาวชน และผู้ปกครอง (พ่อ-แม่) ควรจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน 4. ให้เน้นความรักความอบอุ่นในการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน 5. เพิ่มความถี่ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้าร่วมอย่างทั่วถึง 6. เพราะมีข้อจำกัดเนื่องจากภารกิจของผู้ปกครอง โดยให้ข้อเสนอแนะดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 6.1 ประเมินกิจกรรมทุกครั้งด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ ให้เยาวชนผู้ปกครองสะท้อนความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรม 6.2 ติดตามเยาวชนหลังร่วมกิจกรรม เพื่อดูความคงทนของพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2.3 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4-16

ตารางที่ 4-16 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ

กิจกรรมเชิงรับ	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ	<p>1. การฝึกอบรมวิชาชีพ เยาวชนส่วนมากความรู้้น้อย ไม่ค่อยใส่ใจเรื่องการเรียน ชอบทำงานแรงงานมากกว่า ความผิยยังไม่กล้าคิด มีเปอร์เซ็นต์น้อยที่จะเอาไปต่อยอดจากการที่ได้ฝึกอบรมมา ไม่มีทุนในการที่จะสร้างอาชีพ จึงทำงานโดยไม่ต้องใช้ความคิด จึงชอบรับจ้างไปวันๆ มากกว่า และควรคัดเลือกเด็กที่มีความตั้งใจแต่เริ่มแรกที่จะฝึกอบรมวิชาชีพ</p> <p>2. กิจกรรมล้างแอร์ กิจกรรมไฟฟ้า โดยให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เยาวชนต้องคัดกรองให้ตรงกับความสนใจหรือเหมาะสม เพราะเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับ ปวช.อาจไม่สนใจ เพราะมีความรู้มาแล้ว อาจแก้ปัญหาโดยให้มาเป็นพี่เลี้ยงครู วิทยากร</p>

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2.4 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ ดังแสดงในตารางที่ 4-17
ตารางที่ 4-17 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ

กิจกรรมเชิงรับ	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ	<p>1. เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ สำหรับครอบครัวที่เป็นศาสนาพุทธที่จะได้รับเข้าใจ และปฏิบัติก็จะเกิดสมาธิ สติ ใจเย็น ครอบครัวเข้าใจกันมากขึ้น</p> <p>2. เน้นให้เด็กหมั่นสวดมนต์เป็นประจำ จะเป็นการปลูกฝังจิตใจให้ไปทางละอายต่อบาปที่ทำ</p> <p>3. ดีมากเพราะการปลูกฝังธรรมะให้กับเยาวชน และผู้ปกครองให้ข้อเสนอแนะดังนี้</p> <p>3.1 จัดกิจกรรมเข้าค่าย 2 คืน (ปัญหา ค่าใช้จ่าย บุคลากรทำงาน)</p> <p>เป็นกิจกรรมที่ดี กิจกรรมหนึ่งที่ช่วยขัดเกลาจิตใจเยาวชน และผู้ปกครอง ช่วยทำให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการนับถือพระพุทธศาสนา มีเหตุผล ไม่มั่งมาย ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม</p>

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

2.5 ข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร) ดังแสดงในตารางที่ 4-18

ตารางที่ 4-18 : แสดงข้อเสนอแนะของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)

กิจกรรมเชิงรับ	ข้อเสนอแนะ
กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นกิจกรรมที่ดี ปลุกฝังให้เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและความสัมพันธ์ที่ยอดเยียมกับครอบครัว 2. เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนชาย ซึ่งสร้างวินัยให้เยาวชนเป็นอย่างดี ได้รับการสนับสนุนกิจกรรมเป็นอย่างดี ถือว่าเป็นประโยชน์แก่เยาวชนอย่างยิ่ง 3. ดีมาก เพราะเยาวชนได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้มีระเบียบวินัยยิ่งขึ้น 4. หวังเยาวชนผ่านกิจกรรมแล้ว ควรมีการติดตามพฤติกรรมสักระยะหนึ่ง เพื่อดูความคงทนของพฤติกรรม

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

ตารางที่ 4-19 : แสดงค่าพิสัยของการประเมินผลด้านสังคมของเด็กและเยาวชนหลังการฝึกอบรมในกิจกรรมค่ายวินัย

หัวข้อประเมิน	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ปรับปรุง (1)
1. มนุษย์สัมพันธ์และการสื่อสาร	4	5	23	9	0
2. ความเป็นผู้นำ	1	4	18	16	2
3. การจัดการอารมณ์และความเครียด	0	9	25	6	0
4. ความกล้าหาญ/กล้าแสดงออก	2	11	17	12	0
เปอร์เซ็นต์รวม	4.27	17.68	50.61	26.22	1.22

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

จากผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบ พบว่า น้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมสามารถเรียงลำดับน้ำหนักความสำคัญ (ค่าเฉลี่ยมัธยฐานของแต่ละกิจกรรม) ดังนี้

1. กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด. / ทหาร) มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.39 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบของกิจกรรมค่ายวินัยเป็นปัจจัยสำคัญเป็นอันดับแรก ของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา ดังนั้น การจัดกิจกรรมใด ๆ ในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ควรเริ่มต้นปลูกฝังวินัยให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดก่อนเป็นลำดับแรก เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนักและมองเห็นต้นเหตุหรือปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนพลาดพลั้งไปกระทำความผิดโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งสอดคล้องกับ Richard Cloward และ Lloyd E. Ohlin ที่ได้อธิบายไว้ว่า การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางสังคมและโอกาสเช่นเด็กหรือเยาวชนที่ยากจนในแหล่งเสื่อมโทรมไม่มีโอกาสพบเห็นแบบอย่าง ของคนที่ประสบความสำเร็จตามวิถีทางที่สังคมยอมรับแต่กลับพบเห็นแบบอย่างของการ กระทำความผิดทางอาญาจึงพบว่า เด็กและเยาวชนดังกล่าวมักเลือกปฏิบัติตามแบบอย่าง ที่ตนพบเห็น สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 โดยที่สภาวะทาง ร่างกาย และสติปัญญาของเด็กไม่เท่าเทียมกับผู้ใหญ่ จึงต้องได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ เพื่อเฝ้า พัฒนาและเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา และสร้างสรรค์สังคมต่อไปประชาคมระหว่างประเทศ จึงเห็นความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็กและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร) เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพื้นฐานในด้านระเบียบวินัย เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ กลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ปราศจากการกระทำผิดซ้ำ

2. กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรม เท่ากับ 4.16 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบของกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ เป็นปัจจัยสำคัญอันดับที่ 2 ของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาล เยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษาซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์และความมุ่ง หมายในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ก็เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน โดยมุ่ง แก้ไขและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนยิ่งกว่าการลงโทษด้วยการให้มีวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนให้ เหมาะสม โดยมุ่งเน้นในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดแล้วดำเนินการแก้ไข ที่สาเหตุ และเพื่อคุ้มครองสถาบันครอบครัวและส่วนได้เสียของผู้เยาว์ในคดีครอบครัวและสอดคล้อง

กับโปรแกรมเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสำหรับเด็กและเยาวชน (บำบัด แก้ไข พื้นฟูเด็กและเยาวชน แบบเข้ามาเย็นกลับ) ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี ที่มีหน้าที่หลักในการบำบัด แก้ไข พื้นฟู เด็ก และเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และพัฒนาตนเอง ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมโดยปกติสุข

3. กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.13 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบของกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญอันดับที่ 3 ของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีความสัมพันธ์ที่แตกต่าง (Differential Association Theory) ของ Edward H. Sutherland ที่อธิบายว่า การกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน เกิดขึ้นจากผลของความสัมพันธ์หรือคบหาสมาคมกับกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมของการกระทำความผิดทางอาญา และห่างเหินกลุ่มคนที่ต่อต้านการกระทำความผิดทางอาญาโดยการเรียนรู้ทัศนคติเทคนิคและพฤติกรรม การกระทำความผิดทางอาญาของกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม เช่น คนในครอบครัว หรือเพื่อนสนิท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถี่ (frequency) และระยะเวลา (duration) ในการคบหาสมาคมรวมทั้งลำดับของความ สัมพันธ์(priority) กล่าวคือ ยิ่งเรียนรู้ตั้งแต่อายุน้อยก็ยิ่งมีผลต่อพฤติกรรมมาก ตลอดจนความเข้มข้น (intensity) ของการคบหาซึ่งหมายถึงผู้ที่มีความสำคัญหรือมีอิทธิพลมากในความสัมพันธ์ย่อมมีผลในการชักจูงหรือต่อการเรียนรู้พฤติกรรมมาก

4. กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.06 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบของกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญอันดับที่ 4 ของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานีที่เป็นกรณีศึกษาซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งมีหลักการและเหตุผล โดยสรุปคือ เจตนารมณ์ในการมุ่งพิทักษ์คุ้มครอง ฝึกอบรม และสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้กลับตนเป็นพลเมืองดีมากกว่ามุ่งลงโทษทางอาญาประกอบกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กค.ศ. 1989 ได้รับรองสิทธิเด็ก 4 ประการคือ 1. สิทธิที่จะอยู่รอด 2. สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง 3. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณา และ 4. สิทธิที่จะมีส่วนร่วม

5. กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะและกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.03 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบของกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะและกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอันดับที่ 5 ของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านคดีครอบครัวของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว โดยมุ่งเน้นการให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันโดยคำนึงถึงความสงบสุข และการอยู่ร่วมกันในครอบครัว

6. กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบของกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอันดับที่ 6 ของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษาซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านคดีครอบครัวของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการไกล่เกลี่ยคดีครอบครัว โดยมุ่งเน้นการให้คู่ความได้ตกลงกันหรือประนีประนอมกันโดยคำนึงถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว

จากภาพรวมของผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนของสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน และแนวทางหรือมาตรการในการพิจารณาพิพากษาคดีตลอดจนการ แก้ไข บำบัด ฟื้นฟูตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 รวมทั้งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2556 ซึ่งพบว่าสาเหตุหลักที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด พอสรุปได้ดังนี้ 1. ปัญหาจากปัจจัยทางด้านครอบครัวของเด็กและเยาวชน 2. ปัญหาจากปัจจัยทางด้านความบกพร่องทางจิตใจหรือร่างกายของเด็กและเยาวชน 3. ปัญหาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ 4. ปัญหาจากปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมในชุมชน และ 5. ปัญหาจากปัจจัยทางด้านประสพการณ์ของเด็กและเยาวชน ในกระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เพื่อมุ่งแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนให้กลับตนเป็นคนดีสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ก่อนและหลังมีคำพิพากษา และกระบวนการพิทักษ์คุ้มครองสถาบันครอบครัวและไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทในครอบครัว โดยมุ่งที่จะยุติความขัดแย้งในครอบครัวอันจะนำไปสู่ความแตกแยกหรือหย่าร้างกัน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกิดการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน สำนักงานศาลยุติธรรม ควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมโครงการต่างๆ ของศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และป้องกันการกระทำความผิดของ เด็กและเยาวชน โดยจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อรองรับภารกิจดังกล่าว รวมถึงการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ทั้งทำให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังหลักของประเทศชาติต่อไป การแก้ไขปัญหาคดีเด็กและเยาวชนจึงเป็นการป้องกันและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ เพื่อมิให้เกิดปัญหามากขึ้นกว่าเดิม และหากสามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนได้ก็ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศไปด้วย

ดังนั้น เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดก็ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมไม่ถือว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเป็นอาชญากรรมและไม่เรียกเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดว่าเป็นอาชญากร แต่ถือเป็นการบดบังโทษอย่างหนึ่ง จากการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและเยาวชนในทางกฎหมายถือว่าเป็นความผิด แต่รูปแบบของการพิจารณาคดี ก็จะเป็นไปตามกฎหมายพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ซึ่งแนวทางการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ให้ความสำคัญในการแก้ไข บำบัด และฟื้นฟู เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้กลับตัวเป็นคนดี เพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า

อย่างไรก็ตาม มาตรการในการแก้ไข บำบัด พื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดก็มีรูปแบบของกิจกรรมในแต่ละช่วงของเวลาซึ่งอาจแยกได้เป็น 2 ระยะ ดังนี้คือ

1. กรณีก่อนฟ้องคดี เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในช่วงก่อนฟ้องคดีจะได้รับการสอบถามถึงสาเหตุและที่มาของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน โดยผู้พิพากษาสมทบจะดำเนินการสอบถามและให้คำปรึกษา เพื่อชี้แนะหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนเบื้องต้นก่อนการฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษา ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ได้รับการชี้แนะบางส่วนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น ทั้งนี้เนื่องจากช่วงก่อนที่มีคำพิพากษาเป็นช่วงที่มีระยะเวลาตามการผิดฟ้องของคดีทำให้ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่สามารถให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมีโอกาสได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งถือได้ว่าเด็กและเยาวชนที่มีความตระหนักและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตนเอง ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรม เหมือนการร่วมกิจกรรมตามคำสั่งของศาลหลังการพิจารณาคดีตาม พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 132 วรรคหนึ่ง

2. กรณีมีคำพิพากษา เด็กและเยาวชนภายหลังจากการมีคำพิพากษาในส่วนของศาลมีคำพิพากษา ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 132 วรรคสอง ซึ่งศาลจะมีคำสั่งให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมของศาล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบรรทัดแต่ละคดีของเด็กและเยาวชน ซึ่งคำพิพากษาของศาลที่ให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมถือเป็นสิ่งที่เด็กและเยาวชนต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานีที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อแสดงมุมมองกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ดังนี้

1. กิจกรรมเชิงรุก

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรุก แบบมีโครงสร้างในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัย ดังตารางที่ 5-1 และตารางที่ 5-2 ดังนี้

ตารางที่ 5-1 : แสดงมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรุก

กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
กิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา			1	4	2	4.14	3
กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา			1	3	3	4.29	2
กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่างๆ				4	3	4.43	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

ตารางที่ 5-2 : แสดงมุมมองของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรุก

กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
กิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา			10	4	10	4.00	2
กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา		4	4	6	10	3.91	3
กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่างๆ		2	6	5	11	4.04	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

จากตารางที่ 5.1 และ 5.2 แสดงให้เห็นว่า มุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรุก ในส่วนของกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรุกของกิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 4.43 ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ ที่ให้ความสำคัญกิจกรรมดังกล่าว เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 4.04 ในภาพรวมมองเห็นว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในส่วนของการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาความเสี่ยงและโอกาสที่เด็กและเยาวชนจะกระทำความผิดเป็นกิจกรรมที่ดี เพราะจะทำให้ให้นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชน มีความเข้าใจกฎหมายในระดับหนึ่งทำให้มีเกราะ

ป้องกันในการถูกเอารัดเอาเปรียบได้บ้าง และเมื่อมีปัญหาด้านกฎหมายเกิดขึ้นก็อาจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ทุเลาเบาบางลงได้อย่างถูกวิธีและชอบด้วยกฎหมาย และวิทยากรที่จะไปบรรยายในเรื่องดังกล่าวจะต้องเข้าใจความต้องการของกลุ่มที่จะไปบรรยายว่าอยากมีความรู้เรื่องอะไรจะได้ตั้งหัวข้อบรรยายให้เหมาะสมทันสมัย และเป็นที่น่าสนใจของกลุ่มผู้ฟัง หรือผู้พิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายร่วมไปบรรยายให้ฟังด้วยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ด้านกฎหมายจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดได้ แต่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยน่าเป็นห่วงนัก กลุ่มที่น่าเป็นห่วงมากกว่า คือ กลุ่มที่อยู่นอกสถานศึกษา ควรหาวิธีการที่จะเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายแก่กลุ่มที่อยู่นอกสถานศึกษาและกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหนังสือจะได้ประโยชน์มากกว่าแต่คงเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ซึ่งสอดคล้องในมุมมองของผู้พิพากษาสมทบ ในกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มเติมว่าควรให้ความรู้ด้านกฎหมายโดยเน้นเรื่องของการละเมิด ต่อกันตาม ป.พ.พ. (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) มาตรา 420 “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” และการทำร้ายร่างกายตาม ป.อ. มาตรา 295 เด็กจะารู้จักเคารพสิทธิและไม่กล้าทำร้ายผู้อื่นโดยชี้ให้เห็นว่าการกระทำความผิดแบบไหนที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตและอนาคตที่ไม่ยั่งยืนในมุมมองของนักกฎหมายควรจัดรูปแบบการให้ความรู้ ที่เข้าใจง่าย และเพิ่มความถี่ในการให้ความรู้ เพื่อป้องปรามเยาวชนในสถานศึกษาเพื่อลดโอกาสในการกระทำความผิด ควรจัดกิจกรรมในหลาย ๆ รูปแบบจะทำให้นักเรียนสนใจ เช่น

- 1.1 การบรรยายประกอบ Power Point
- 1.2 การแข่งขันตอบปัญหา
- 1.3 การทำกิจกรรมบทบาทสมมติ/ให้นักเรียนมีส่วนร่วม
- 1.4 การจัดนิทรรศการประกอบการตอบคำถาม
- 1.5 การให้นักเรียนแสดงละครสั้น โดยใช้เนื้อหากฎหมายอาญา แพ่งพาณิชย์

เป็นต้น

2. ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรุกของกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.29 ซึ่งแตกต่างจากการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ ที่ให้ความสำคัญกิจกรรมดังกล่าว เป็นอันดับ 3 มีค่าเฉลี่ย 3.91 ในภาพรวมมองเห็นว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในส่วนของกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา เป็นกิจกรรมในการเสริมสร้าง และปลูกฝังวัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธีแก่นักเรียนจะได้ช่วยขับเคลื่อนสังคมให้รู้จักการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธีด้วยกระบวนการไกล่เกลี่ยมากยิ่งขึ้นในอนาคต แต่เห็นว่าการกิจกรรมลักษณะอย่างนี้จะเกิดขึ้นและยั่งยืนได้ อาจารย์ที่เป็นคณะกรรมการบริหารหรือผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสนใจ เข้าใจและเห็นประโยชน์ว่าสามารถเป็นการให้เกิดประโยชน์ได้ ไม่ใช่ทำเพราะถูกสั่งให้ทำ มิฉะนั้นศูนย์ประเมินประสิทธิผลในโรงเรียนก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ หรือเกิดขึ้นได้แต่ไม่ยั่งยืน และควรเน้นเรื่องการเคารพตนเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องเคารพและให้เกียรติต่อผู้อื่นด้วย โดยมีไอค่อนจากผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมาเป็นแบบอย่างช่วยลดความ

ขัดแย้งด้วยการเจรจาหาข้อยุติอย่างมีเหตุผลแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนที่ผ่านการอบรมฯ มีความเป็นผู้ นำ เป็นผู้มีความคิดเชิงบวก มีความเมตตา กรุณา มีจิตอาสา รวมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดี ก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในโรงเรียน และสังคม สร้างความภูมิใจให้แก่แก่นักเรียนผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ไกลเกลี่ยหรือผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ถือเป็นการปลูกฝังสิ่งที่ดีให้แก่เยาวชนที่จะเติบโตเป็นประชาชนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องในมุมมองของผู้พิพากษาสมทบ ในกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มเติมว่า ช่วยลดความขัดแย้งด้วยการเจรจาหาข้อยุติอย่างมีเหตุผลแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนที่ผ่านการอบรมฯ มีความเป็นผู้ นำ เป็นผู้มีความคิดเชิงบวก มีความเมตตา กรุณา มีจิตอาสา รวมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดี ก่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในโรงเรียน และสังคม สร้างความภูมิใจให้แก่แก่นักเรียนผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ไกลเกลี่ยหรือผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ถือเป็นการปลูกฝังสิ่งที่ดีให้แก่เยาวชนที่จะเติบโตเป็นประชาชนที่มี คุณภาพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นแกนนำในการส่งเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์ คอยสอดส่องดูแลและส่งข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ภายในโรงเรียน สร้างสังคมให้ยอมรับ ส่งเสริม สนับสนุนคนทำดี

3. ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรุกของกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.14 ซึ่งแตกต่างจากการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ ที่ให้ความสำคัญกิจกรรมดังกล่าว เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.00 ในภาพรวมมองเห็นว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในส่วนของกิจกรรมการสร้างผู้ไกลเกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษาเป็นกิจกรรมในการเสริมสร้าง และปลูกฝังวัฒนธรรมการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธีแก่นักเรียนจะได้ช่วยขับเคลื่อนสังคมให้รู้จักการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธีด้วยกระบวนการไกลเกลี่ยมากยิ่งขึ้นในอนาคต แต่เห็นว่าการกิจกรรมลักษณะอย่างนี้จะเกิดขึ้นและยั่งยืนได้อาจยากที่เป็นคณะกรรมการบริหารหรือผู้บริหารการศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสนใจ เข้าใจและเห็นประโยชน์ ว่าสามารถเป็นการให้เกิดประโยชน์ได้ ไม่ใช่ทำเพราะถูกสั่งให้ทำ มิฉะนั้นศูนย์ประนีประนอมในโรงเรียนก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ หรือเกิดขึ้นได้แต่ไม่ยั่งยืน และการอบรม ทำกิจกรรมและสร้างผู้ประนีประนอม ระหว่างสถาบันขึ้น ก็น่าจะลดปัญหาความขัดแย้ง การทะเลาะวิวาท ระหว่างสถาบันได้อีกทางหนึ่ง การสร้างผู้ประนีประนอม รุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษาจะช่วยลดข้อพิพาท ฝึกให้รู้จักโอนอ่อนผ่อนปรน ลดทิวทัศน์ในการที่จะเอาชนะกัน และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้ได้ ในระยะยาวน่าจะมีส่วนช่วยให้ลดความลดน้อยลงได้บ้าง ซึ่งสอดคล้องในมุมมองของผู้พิพากษาสมทบ ในกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มเติมว่า เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้วิธีการไกลเกลี่ยข้อพิพาทและปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชนให้รู้จักการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยการเจรจา พุดคุยหาทางออกของปัญหาร่วมกัน ในการทำหน้าที่เป็นผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ ยังเป็นการฝึกให้เยาวชนเป็นผู้ฟังที่ดี มีการพัฒนาทักษะการสื่อสาร แก้ปัญหาและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นนักคิดเชิงวิเคราะห์และเป็นการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำทำให้เกิดความมั่นใจเคารพในศักดิ์ศรีของตนเองและเป็นที่ยอมรับจากเพื่อน ๆ ถือว่ามีความสำคัญยิ่งในการดำเนินกิจกรรมเชิงรุกของศาล และเป็นกิจกรรมเชิงรุก เหมาะสมแก่เยาวชนในสถาบันการศึกษาระดับตั้งแต่มัธยมและอาชีวศึกษาอย่างยิ่ง

2. กิจกรรมเชิงรับ

จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรับ แบบมีโครงสร้างในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัยดังตารางที่ 5-3 และตารางที่ 5-4 ดังนี้

ตารางที่ 5-3 : แสดงมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสในกิจกรรมเชิงรับ

กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์			1	3	3	4.29	2
กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ			2	3	2	4.00	3
กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ		1	1	3	2	3.86	4
กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร)				3	4	4.60	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

ตารางที่ 5-4 : แสดงมุมมองของผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรับ

กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์			9	3	12	4.13	2
กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ			10	2	12	4.08	3
กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ		1	6	7	10	4.08	3
กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด. / ทหาร)		1	8	1	14	4.16	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

จากตารางที่ 5-3 และตาราง 5-4 แสดงให้เห็นว่า มุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบ ให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรับ ในส่วนของกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรับของกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร) เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 4.60 ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ ที่ให้ความสำคัญกิจกรรมดังกล่าว เป็นอันดับแรก มีค่าเฉลี่ย 4.16 ในภาพรวมมองเห็นว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในส่วนของกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร) โดยมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสมีข้อเสนอแนะว่าเป็นกิจกรรมที่ดี ช่วยเสริมสร้างให้ร่างกายแข็งแรง มีระเบียบวินัย รู้จักรับผิดชอบ ทำให้เป็นผู้มีความอดทน ควรจัดกิจกรรมค่ายทหารมากกว่าและอยากให้มีระยะเวลาในการอบรมพอสมควรซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของผู้พิพากษาสมทบที่มองเห็นว่า กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด./ทหาร) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนชาย

ซึ่งสร้างวินัยให้เยาวชนเป็นอย่างดี ได้รับการสนับสนุนกิจกรรมเป็นอย่างดีถือว่าเป็นประโยชน์แก่เยาวชนอย่างยิ่ง เพราะเยาวชนได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้มีระเบียบวินัยยิ่งขึ้นโดยคาดหวังว่าเมื่อเยาวชนผ่านกิจกรรมแล้ว ควรมีการติดตามพฤติกรรมสักระยะหนึ่งเพื่อดูความคงทนของพฤติกรรม

2. ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรับของกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.29 ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ ที่ให้ความสำคัญกิจกรรมดังกล่าว เป็นอันดับ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.13 ในภาพรวมมองเห็นว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในส่วนของกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โดยมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสมีข้อเสนอแนะว่าควร แยกกิจกรรมเด็กและผู้ปกครองคนละวันก่อน แล้ววันสุดท้ายให้พร้อมกัน หรือควรขยายไปถึงผู้ที่ดูแลปกครองผู้เยาว์ตามความเป็นจริงด้วย เพื่อให้ได้เข้ามารับรู้ปัญหาของผู้เยาว์ และหาทางแก้ไขร่วมกัน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ดี การให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกับบิดามารดา ผู้ปกครองก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด มีโอกาสได้พูดคุยแสดงความรู้สึกในใจต่อกันจะได้รับรู้ถึงความรักความห่วงใยซึ่งกันและกัน เพราะส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมาจากครอบครัวที่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวค่อนข้างห่างเหินกัน ขาดการดูแลเอาใจใส่กันเท่าที่ควรซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของผู้พิพากษาสมทบที่มองเห็นว่า เป็นกิจกรรมเชิงรับต้องใช้เวลาในการเยียวยา บำบัด ต้องนำมาแก้ไข บำบัด เข้ากิจกรรมร่วมกันทั้งผู้ปกครองและเยาวชน ติดตามผล โดยให้ผู้ปกครองรายงานเป็นระยะว่าเยาวชนเปลี่ยนแปลงดีขึ้น เป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ และสังคม เป็นกิจกรรมแก้ไข บำบัด ที่ดีควรจัดให้มี เพราะเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งผู้ปกครองและเยาวชน และผู้ปกครอง (พ่อ-แม่) ควรจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน โดยให้เน้นความรักความอบอุ่นในการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เพิ่มความถี่ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้าร่วมอย่างทั่วถึง แม้จะมีข้อจำกัดเนื่องจากภารกิจของผู้ปกครอง โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการประเมินกิจกรรมทุกครั้งด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ ให้เยาวชน ผู้ปกครองสะท้อนความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมและการติดตามเยาวชนหลังร่วมกิจกรรมเพื่อดูความคงทนของพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรับของกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ เป็นอันดับ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.00 ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบ ที่ให้ความสำคัญกิจกรรมดังกล่าวกับกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ เป็นอันดับ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.08 ในภาพรวมมองเห็นว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในส่วนของกิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ โดยมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสมีข้อเสนอแนะว่าควรสอบถามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมว่า นอกจากหลักสูตรที่จัดขึ้นแล้วยังมีหลักสูตรใดบ้างที่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอีก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชนทุกครั้งที่มีการฝึกอบรม ควรเน้นเรื่องระเบียบวินัยความปลอดภัย และสอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนด้วย หรือควรมีการติดตามผลงาน และวิเคราะห์ความเสี่ยงพร้อมรายงานเพื่อวัดประเมินทุกปี โดยเน้นวิชาชีพ ที่นำไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงชีพได้จริง และให้ทุนประเดิมไม่มากนัก หรือควรส่งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะและใช้เวลาฝึกเป็นหลักสูตรที่มีระยะเวลาพอสมควร เพื่อจะได้รับความรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

อย่างแท้จริง โดยส่งเข้ารับการฝึกที่ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของผู้พิพากษาสมทบที่มองเห็นว่า การฝึกอบรมวิชาชีพ เยาวชน ส่วนมากความรู้ไม่ค่อยใส่ใจเรื่องการเรียน ชอบทำงานแรงงานมากกว่า ความผิวยังไม่กล้าคิด มีเปอร์เซ็นต์น้อยที่จะเอาไปต่อยอดจากการที่ได้ฝึกอบรมมา ไม่มีทุนในการที่จะสร้างอาชีพ จึงทำงานโดยไม่ต้องใช้ความคิด จึงชอบรับจ้างไปวัน ๆ มากกว่า และควรคัดเลือกเด็กที่มีความตั้งใจแต่เริ่มแรกที่จะฝึกอบรมวิชาชีพหรือกิจกรรมล้างแอร์ กิจกรรมไฟฟ้า โดยให้ข้อเสนอแนะในการคัดเลือกหรือวิเคราะห์เยาวชนต้องคัดกรองให้ตรงกับความสนใจหรือเหมาะสม เพราะเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับ ปวช.อาจไม่สนใจ เพราะมีความรู้มาแล้วอาจแก้ปัญหาโดยให้มาเป็นที่เลี้ยงครู วิทยากร

4. ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสให้ความสำคัญในกิจกรรมเชิงรับของกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ เป็นอันดับ 4 มีค่าเฉลี่ย 3.86 ซึ่งแตกต่างจากการสนทนากลุ่มของผู้พิพากษาสมทบที่ให้ความสำคัญกิจกรรมดังกล่าว เป็นอันดับ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.08 ในภาพรวมมองเห็นว่า กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในส่วนของกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ โดยมุมมองของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาอาวุโสมีข้อเสนอแนะว่าการสวดมนต์ไหว้พระ และการทำสมาธิ เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาจิตของเยาวชนได้แต่ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพควรจัดอย่างต่อเนื่อง สถานที่จะต้องเหมาะสม เช่น ไม้ร้อน จะทำให้เกิดความพร้อมในการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น ควรคัดเลือกเด็กเฉพาะผู้สมัครใจ และสนใจเข้าร่วมจริง ๆ เท่านั้นเพราะศาสนาและธรรมะบังคับกันไม่ได้ และจะไม่ได้ผลสำเร็จ ควรส่งเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเข้าบรรพชาเป็นสามเณรอย่างน้อย ไม่ต่ำกว่า 15 วัน จะได้เรียนรู้บาปบุญคุณโทษ และซึมซับเอาธรรมะเข้าสู่จิตใจ เพื่อให้จิตใจอ่อนโยน การฟังเทศน์เป็นครั้งคราวไม่น่าจะเกิดประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของผู้พิพากษาสมทบที่มองเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์สำหรับครอบครัวที่เป็นศาสนาพุทธที่จะได้รับเข้าใจ และปฏิบัติก็จะเกิดสมาธิ สติ ใจเย็น ครอบครัวเข้าใจกันมากขึ้น เน้นให้เด็กหมั่นสวดมนต์เป็นประจำจะเป็นการปลูกฝังจิตใจให้ไปทางละเอียดอ่อนต่อไปทำ เพราะการปลูกฝังธรรมะให้กับเยาวชน และผู้ปกครองเป็นกิจกรรมที่ดี กิจกรรมหนึ่งที่ช่วยขัดเกลาจิตใจเยาวชนและผู้ปกครองช่วยทำให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการนับถือพระพุทธศาสนา มีเหตุผล ไม่มงาย ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

3. สรุปภาพรวมของกิจกรรมเชิงรุกและกิจกรรมเชิงรับ

3.1 ภาพรวมของกิจกรรมเชิงรุกและกิจกรรมเชิงรับ จากการสัมภาษณ์และการสนทนาของกลุ่มตัวอย่างของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบ สามารถสรุปนำหน้าหลักความสำคัญของแต่ละกิจกรรม ได้ดังแสดงในตารางที่ 5-5

ตารางที่ 5-5 : แสดงภาพรวมของกิจกรรมเชิงรุกและกิจกรรมเชิงรับ ในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบในกิจกรรมเชิงรุกและเชิงรับ

	กิจกรรมเชิงรุก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	avg	ลำดับ
กิจกรรมเชิงรุก	กิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา			11	8	12	4.03	5
	กิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา		4	5	9	13	4.00	6
	กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่างๆ		2	6	9	14	4.13	3
กิจกรรมเชิงรับ	กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์			10	6	15	4.16	2
	กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ			12	5	14	4.06	4
	กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะ		2	7	10	12	4.03	5
	กิจกรรมค่ายวินัย (ตชด. / ทหาร)		1	8	4	18	4.39	1

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

จากตารางที่ 5-5 แสดงให้เห็นว่า มุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบ ให้ความสำคัญในกิจกรรมค่ายวินัย (ตชด. / ทหาร) เป็นลำดับแรก รองลงมาคือกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์, กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่างๆ, กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ, กิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษาและกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษา ตามลำดับ

3.2 ภาพรวมของการประเมินผลด้านสังคมของเด็กและเยาวชนหลังการฝึกอบรมในกิจกรรมค่ายวินัย ได้ดังแสดงในตารางที่ 5-6

ตารางที่ 5-6 : แสดงค่าพิสัยของการประเมินผลด้านสังคมของเด็กและเยาวชนหลังการฝึกอบรมในกิจกรรมค่ายวินัย

หัวข้อประเมิน	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ปรับปรุง (1)
1. มนุษย์สัมพันธ์และการสื่อสาร	4	5	23	9	0
2. ความเป็นผู้นำ	1	4	18	16	2
3. การจัดการอารมณ์และความเครียด	0	9	25	6	0
4. ความกล้าหาญ/กล้าแสดงออก	2	11	17	12	0
เปอร์เซ็นต์รวม	4.27	17.68	50.61	26.22	1.22

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, 2560

จากตารางที่ 5-6 แสดงให้เห็นว่า มุมมองของผู้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดหลังการฝึกอบรมในกิจกรรมค่ายวินัย มีพัฒนาการด้านสังคมในระดับปานกลางในเรื่องต่างๆ โดยเรียงลำดับจาก 1. การจัดการอารมณ์และความเครียด 2. มนุษย์สัมพันธ์และการสื่อสาร 3. ความเป็นผู้นำ และ 4. ความกล้าหาญ/กล้าแสดงออก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ภาครัฐควรกำหนดมาตรการหรือออกระเบียบให้มีการจัดทำแผนงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสมในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

1.2 ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลควรมีนโยบายในการปรับกระบวนการหรือการพัฒนากิจกรรมต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้มีกิจกรรมเสริมสร้างวินัยและความสัมพันธ์ของครอบครัวเป็นกิจกรรมที่สำคัญในลำดับต้นๆ ของกิจกรรมทั้งหมด

1.3 ควรจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกเป็นกลุ่มๆตามบรรทัดเพื่อสามารถดำเนินการในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการกระทำผิดหรือพฤติกรรมในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

2.1 กิจกรรมหรือรูปแบบโครงการต่างๆ มีค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญ ดังนั้นสำนักงานศาลยุติธรรม ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในกิจกรรมหรือรูปแบบโครงการต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเด็กและเยาวชนไม่ให้หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

2.2 ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาล ควรสร้างเครือข่ายแบบบูรณาการกับชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างเกราะป้องกันและเป็นเครื่องมือติดตามดูแลสอดส่องไม่ให้เยาวชนเข้าไปกระทำความผิดโดยไม่ได้ตั้งใจ

2.3 ศาลเยาวชนและครอบครัว ควรสร้างกิจกรรมในการให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อแก้ปัญหาที่ต้นเหตุที่จะส่งผลทำให้ปริมาณการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนลดลง

2.4 ในการพัฒนากิจกรรมเชิงรับให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ควรมีการติดตามและประเมินผลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่าผลของการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ซึ่งในปัจจุบันทางผู้พิพากษาสมทบที่ดูแลกิจกรรมค่ายวินัยและกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์มีการติดตามประเมินผลแต่ยังไม่แสดงผลสรุปออกมาอย่างเป็นทางการ จึงควรให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าวข้างต้นและใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพฤติกรรมหรือการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนตามอรรถคดีต่อไป

2.5 จากผลของการสัมภาษณ์ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่มีการติดตามการรายงานตัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ส่วนใหญ่พบว่าภายหลังที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้าร่วมกิจกรรมของศาลโดยเฉพาะกิจกรรมค่ายวินัยทหาร เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมและการแสดงออกไปในทิศทางที่ดีมีวินัย เมื่อให้เด็กกลุ่มดังกล่าวทำกิจกรรมต่อเนื่อง เด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบ เคารพตามกติกา ตรงต่อเวลา นั้นแสดงให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดควรได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นอันดับแรกก่อนทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติและการใช้ชีวิตที่อยู่ในกฎกติกาที่แตกต่างจากการใช้ชีวิตประจำวันที่มีการปฏิบัติอยู่

2.6 ผลลัพธ์ของงานวิจัยดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่การสร้างทัศนคติ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในฐานความผิดอื่นๆ โดยมุ่งเน้นให้มีการแก้ไข บำบัด ฟันฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ควรเริ่มต้นจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวินัย เพื่อปรับเปลี่ยนให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้กฎกติกา ก่อนจะนำไปสู่กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เห็นคุณค่าความสัมพันธ์และความผูกพันของครอบครัวที่เป็นรากฐานและพื้นฐานที่สำคัญของเด็กและเยาวชน ก่อนที่จะเติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ของประเทศชาติต่อไป

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง ควรมีการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมในมุมมองของครอบครัว เด็กและเยาวชน เพื่อสะท้อนประสิทธิผลของกิจกรรมว่ามีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

3.2 ควรมีการประเมินผลแต่ละกิจกรรมในเชิงรุกหรือประเมินผลลัพธ์ของกิจกรรมหลังการทำกิจกรรมอย่างน้อย 3-6 เดือน เพื่อประเมินผลดูว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการและผู้ปกครองมีผลลัพธ์สอดคล้องตามเป้าประสงค์ของกิจกรรมหรือได้รับการแก้ไขฟันฟูเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี

3.3 ผู้ที่สนใจจะทำวิจัย สามารถนำรูปแบบของผลลัพธ์ของการวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้กับเด็กและเยาวชนในกลุ่มอื่น ๆ เพื่อสะท้อนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนรวมถึงความสัมพันธ์ของครอบครัว เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ยอดเยี่ยม และการมีครอบครัวที่อบอุ่นของเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างแนวคิดและมุมมองให้กับเด็กและเยาวชนในการเติบโตเพื่อเป็นผู้ใหญ่และการสร้างครอบครัวที่มีศักยภาพในอนาคตต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คณิต ฌ นคร. กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, 2551.
- ประเทือง ธนิยผล. กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2538.
- มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์. กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.
- วรวิทย์ ฤทธิพิศ. หลักกฎหมายการดำเนินคดีในศาลเยาวชนและครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, 2553.
- สุดสงวน สุธีสร. อาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.
- หยุด แสงอุทัย และ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ (บรรณาธิการ). กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 20, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.
- อัจฉริยา ชูตินันท์. กฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็ก เยาวชน และคดีครอบครัว อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ข้อ 1 ข้อ 19 และข้อ 33 – 40. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, 2552.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- กาญจนา คุณารักษ์. “การพัฒนารูปแบบการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติด กรณีศึกษา สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.
- สมชาย ดีละม้าย. “สภาพและความต้องการของเด็กสถานพินิจเด็กและเยาวชนชาย ศึกษากรณี บ้านมุทิตา”. คณะรัฐประศาสนศาสตร์, วิทยาลัยราชภัฏภาคย์, 2551.
- สหการณ์ เพ็ชรนรินทร์. “รูปแบบและความร่วมมือของโรงเรียนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการป้องกันเด็กและเยาวชนกระทำความผิดทางอาญา”. เอกสารวิจัย, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 58, 2559.
- สาวิตรี ล้ำเลิศ. “การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวและการพัฒนาโปรแกรมการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนหญิงที่กระทำความผิด”. ปริญญาโท, การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการแนะแนว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2552.

อุษา น่วมเพชร. “ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ในชีวิตเชิงลบ การครุ่นคิด แหล่งทักษะภายในตนเองและปัญหาทางจิตเวชของวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, (การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“กรมกิจการเด็กและเยาวชน (ดย.)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://dcy.go.th/webnew/main/research_detail5.php, 2018.

“มาตรฐานการดำเนินงานและการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : www2.djop.go.th/app/download/download-18-1249461911.doc](http://www2.djop.go.th/app/download/download-18-1249461911.doc), 2018.

“ศาลเยาวชนและครอบครัว มุ่งแก้ไขไม่ให้เกิดการทำผิดซ้ำ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : www.thaihealth.or.th/Content/29047](http://www.thaihealth.or.th/Content/29047), 2018.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ : นางรัตนา ตันตกุลนินาท

วัน เดือน ปีเกิด : 30 ตุลาคม 2506

การศึกษา : รัฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประวัติการทำงาน

โดยย่อ : ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี
(วาระที่ 1)

ตำแหน่งปัจจุบัน : ประธานบริษัทเอ็กเซลเล้นท์กราฟฟิค จำกัด

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
กรณีศึกษา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

ผู้วิจัย นางรัตนา ตันตกุลนินาท **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** 60

ตำแหน่ง ประธานบริษัท เอ็กเซลแลนท์ จำกัด

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลพิเศษ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ เพื่อให้มีอำนาจในการ พิจารณาพิพากษาคดีเด็กหรือเยาวชน หรือคดีบางประเภท เช่น คดีครอบครัว คดีคุ้มครองเด็กหรือคดีคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว โดยวิธีพิจารณาคดีแตกต่างจาก ศาลธรรมดา แต่ลักษณะของข้อกฎหมายไม่สลับซับซ้อนเหมือนศาลชำนาญพิเศษต่างๆ ไป รวมทั้ง เจตนาธรรมและความมุ่งหมายในการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว ก็เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของ เด็กและเยาวชน โดยมุ่งแก้ไขและสงเคราะห์เด็กและเยาวชนยิ่งกว่าการลงโทษด้วยการให้มีวิธีการ สำหรับเด็กและเยาวชนให้เหมาะสม จากข้อมูลของ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครอง เด็กและเยาวชน (2559) พบว่า เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจทั่วประเทศจำแนก ตามฐานความผิด ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2559 มีจำนวนค่อนข้างมากและมีแนวโน้มในแต่ละปีค่อนข้างสูง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจทั่วประเทศจำแนกตาม ฐานความผิด ตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2558

ฐานความผิด	ปี พ.ศ.				
	2554	2555	2556	2557	2558
รวม	35,049	34,276	36,763	36,537	33,121
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	7,078	6,800	7,260	7,208	7,027
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	4,015	4,086	4,263	3,759	4,296
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	1,482	1,576	1,636	1,383	1,473
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง	1,615	1,034	1,241	866	850
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	13,845	14,733	15,530	16,508	13,125
ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุ ระเบิด	2,282	2,274	2,613	3,252	2,864
ความผิดอื่นๆ	4,696	3,733	4,220	3,561	3,486

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2559

ซึ่งศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ได้สังเกตเห็นว่า “เด็กและเยาวชน” เป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญ โดยมีเป้าหมายที่ไม่ได้เน้นที่การลงโทษ แต่เน้นการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เพื่อไม่ให้เด็กหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ของศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด กรณีศึกษา ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี” ประกอบด้วยขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด
 - 1.2 เน้นทำการศึกษาเฉพาะกรณี ในส่วนของกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนา กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เท่านั้น
 - 1.3 จะทำการวิจัยเฉพาะข้อมูลที่เปิดเผยได้เท่านั้น
2. ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกบทบาทและมุมมองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากผู้พิพากษาอาวุโส, ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด จำนวน 31 ท่าน
3. ขอบเขตด้านเวลา ในช่วงวันที่ 1 มกราคม 2561 ถึง 31 พฤษภาคม 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างปลายเปิด (Open ended) เพื่อให้ผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา ได้แสดงมุมมองและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจะได้ทราบถึงน้ำหนักความสำคัญของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และการกำหนดสิ่งที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อการพัฒนากิจกรรมต่อไปในอนาคตให้

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ โดยได้ทำการศึกษาทั้งส่วนของการเสนอเนื้อหาของกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด โดยมีรายละเอียดผลการศึกษาวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษากิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด

จากผลการวิจัย กิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในมุมมองของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาอาวุโสและผู้พิพากษาสมทบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พบว่า น้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมสามารถเรียงลำดับน้ำหนักความสำคัญ (ค่าเฉลี่ยมัธยฐานของแต่ละกิจกรรม) ดังนี้

1.1 กิจกรรมค่ายวินัย เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอันดับแรก มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.39

1.2 กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอันดับที่ 2 มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.16

1.3 กิจกรรมการให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายแก่นักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนต่างๆ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอันดับที่ 3 มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.13

1.4 กิจกรรมฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอันดับที่ 4 ของกิจกรรมในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกรณีศึกษา โดยมีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.06

1.5 กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมะและกิจกรรมการสร้างผู้ประนีประนอมรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษาเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอันดับที่ 5 มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.03

1.6 รูปแบบของกิจกรรมการสร้างผู้ไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ในสถาบันการศึกษาเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอันดับที่ 6 มีน้ำหนักความสำคัญของค่าเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมเท่ากับ 4.00

2. ผลการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ดังนี้

2.1 การพัฒนาบุคลากร ถือเป็นปัจจัยสำคัญเนื่องจากกิจกรรมบางกิจกรรมต้องอาศัยความสัมพันธ์ของการทำกิจกรรมจากบุคลากรหลายส่วน ดังนั้น บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องเข้าใจว่าในแต่ละกิจกรรมมีเนื้อหาสาระหรือประเด็นใดบ้างและแต่ละกิจกรรมสื่อให้เข้าใจในเรื่อง

ใดบ้าง หากบุคลากรทุกส่วนมีความรู้ความเข้าใจก็จะส่งผลทำให้กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีประสิทธิภาพ และสร้างความน่าเชื่อถือให้เด็ก เยาวชน และครอบครัว

2.3 การพัฒนาระบบงาน ในการทำกิจกรรมบางกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้น การจะทำให้กิจกรรมสัมฤทธิ์ผล ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้อง มีทักษะและความเข้าใจรวมถึงควรมีการสื่อสารและการประสานงานที่ดีทั้งภายในและภายนอก องค์กร เพื่อให้กิจกรรมที่ได้กำหนด รวมถึงหน่วยงานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักร่วมกัน ส่งผล ให้ประสิทธิผลของกระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพิ่มเติม ในส่วนของสาเหตุการกระทำ ความผิดของเด็กและ เยาวชน ซึ่งพบว่าสาเหตุหลักที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด พอสรุปได้ดังนี้ 1. ปัญหาจากปัจจัย ทางด้านครอบครัวของเด็กและเยาวชน 2. ปัญหาจากปัจจัยทางด้านความบกพร่องทางจิตใจหรือ ร่างกายของเด็กและเยาวชน 3. ปัญหาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ 4. ปัญหาจากปัจจัยทางด้าน สภาพแวดล้อมในชุมชน และ 5. ปัญหาจากปัจจัยทางด้านประสบการณ์ของเด็กและเยาวชน ใน กระบวนการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู เพื่อมุ่งแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนให้กลับตน เป็นคนดีสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ก่อนและหลังมีคาพิพากษา และกระบวนการพิทักษ์คุ้มครอง สถาบันครอบครัวและใกล้เคียงระงับข้อพิพาทในครอบครัว โดยมุ่งที่จะยุติความขัดแย้งในครอบครัว อันจะนำไปสู่ความแตกแยกหรือหย่าร้างกัน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชน สำนักงานศาลยุติธรรม ควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมโครงการต่างๆ ของศาลเยาวชน และครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ในการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูและป้องกันการกระทำความผิดของ เด็ก และเยาวชน โดยจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอเพื่อรองรับภารกิจดังกล่าว รวมถึงการแก้ไขปัญหาการ กระทำความผิดของเด็กและเยาวชนดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ทั้งทำให้เด็กและ เยาวชนไม่สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังหลักของ ประเทศชาติต่อไป การแก้ไข ปัญหาเด็กและเยาวชนจึงเป็นการป้องกันและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศ เพื่อมิให้เกิดปัญหา มากขึ้นกว่าเดิม และหากสามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนได้ก็ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา ประเทศไปด้วย

ดังนั้น เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำความผิดก็ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมไม่ถือ ว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเป็นอาชญากรรมและไม่เรียกเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิด ว่าเป็นอาชญากร แต่ถือเป็นการบดบังโทษอย่างหนึ่ง จากการกระทำความผิดดังกล่าวของเด็กและ เยาวชน ในทางกฎหมายถือว่าเป็นความผิด แต่รูปแบบของการพิจารณาคดี ก็จะเป็นไปตามกฎหมาย พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งแนวทางการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว ให้ความสำคัญในการแก้ไข บำบัด และ ฟื้นฟู เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้กลับตัวเป็นคนดี เพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ภาครัฐควรกำหนดมาตรการหรือระเบียบให้มีการจัดทำแผนงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสมในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน

1.2 ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาลควรมีนโยบายในการปรับกระบวนการหรือการพัฒนากิจกรรมต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้มีกิจกรรมเสริมสร้างวินัยและความสัมพันธ์ของครอบครัวเป็นกิจกรรมที่สำคัญในลำดับต้นๆของกิจกรรมทั้งหมด

1.3 ควรจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดออกเป็นกลุ่มๆ ตามอรรถคดี เพื่อสามารถดำเนินการในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการกระทำผิดหรือพฤติกรรมในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

2.1 กิจกรรมหรือรูปแบบโครงการต่างๆ มีค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญ ดังนั้นสำนักงานศาลยุติธรรม ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณ ในกิจกรรมหรือรูปแบบโครงการต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเด็กและเยาวชนไม่ให้หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

2.2 ศาลเยาวชนและครอบครัวทุกศาล ควรสร้างเครือข่ายแบบบูรณาการกับชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างเกราะป้องกันและเป็นเครื่องมือติดตามดูแลสอดส่องไม่ให้เยาวชนเข้าไปกระทำความผิดโดยไม่ได้ตั้งใจ

2.3 ศาลเยาวชนและครอบครัว ควรสร้างกิจกรรมในการให้ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เพื่อแก้ปัญหาที่ต้นเหตุที่จะส่งผลทำให้ปริมาณการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนลดลง

2.4 ในการพัฒนากิจกรรมเชิงรับให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ควรมีการติดตามและประเมินผลพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างความมั่นใจได้ว่าผลของการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและเยาวชนได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ซึ่งในปัจจุบันทางผู้พิพากษาสมทบที่ดูแลกิจกรรมค่ายวินัยและกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์มีการติดตามประเมินผลแต่ยังไม่มีผลสรุปออกมาอย่างเป็นทางการ จึงควรให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าวข้างต้นและใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพฤติกรรมหรือการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนตามอรรถคดี

2.5 จากผลของการสัมภาษณ์ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบที่มีการติดตามการรายงานตัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ส่วนใหญ่พบว่าภายหลังที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้เข้าร่วมกิจกรรมของศาลโดยเฉพาะกิจกรรมค่ายวินัยทหาร เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมและการแสดงออกไปในทิศทางที่ดีมีวินัย เมื่อให้เด็กกลุ่มดังกล่าวทำกิจกรรมอื่นต่อเนื่อง เด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความสำคัญในการทำกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

มีความรับผิดชอบ เคารพตามกติกา ตรงต่อเวลา นั้นแสดงให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ควรได้รับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นอันดับแรกก่อนทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติและการใช้ชีวิตที่อยู่ในกฎกติกาที่แตกต่างจากการใช้ชีวิตประจำวันที่มีการปฏิบัติอยู่

2.6 ผลลัพธ์ของงานวิจัยดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมที่จะนำไปสู่การสร้างทัศนคติ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในฐานความผิดอื่นๆ โดยมุ่งเน้นให้มีการแก้ไข บำบัด พื้นฟู เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ควรเริ่มต้นจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวินัย เพื่อปรับเปลี่ยนให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้กฎกติกา ก่อนจะนำไปสู่กิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เห็นคุณค่า ความสัมพันธ์และความผูกพันของครอบครัวที่เป็นรากฐานและพื้นฐานที่สำคัญของเด็กและเยาวชน ก่อนที่จะเติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ของประเทศชาติต่อไป

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง ควรมีการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมในมุมมองของครอบครัว เด็กและเยาวชน เพื่อสะท้อนประสิทธิผลของกิจกรรมว่ามีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด

3.2 ควรมีการประเมินผลแต่ละกิจกรรมในเชิงรุกหรือประเมินผลลัพธ์ของกิจกรรมหลังการทำกิจกรรมอย่างน้อย 3 ถึง 6 เดือน เพื่อประเมินผลดูว่า เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการและผู้ปกครองมีผลลัพธ์สอดคล้องตามเป้าประสงค์ของกิจกรรมหรือได้รับการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ได้เป็นอย่างดียิ่ง

3.3 ผู้ที่สนใจจะทำวิจัย สามารถนำรูปแบบของผลลัพธ์ของการวิจัยในครั้งนี้ ไปใช้กับเด็กและเยาวชนในกลุ่มอื่นๆ เพื่อสะท้อนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนรวมถึงความสัมพันธ์ของครอบครัว เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ยอดเยียม และการมีครอบครัวที่อบอุ่นของเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างแนวคิดและมุมมองให้กับเด็กและเยาวชนในการเติบโตเพื่อเป็นผู้ใหญ่และการสร้างครอบครัวที่มีศักยภาพในอนาคตต่อไป